

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 4/19/2024

Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 4/23/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obećisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amende kola save korkore dikhlij vadzi tare anglune divesa thaj čerdile kandine e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglunipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čaćipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš so akhhardola Zaharija sasa svešteniku tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuštik e Aaronesi thaj akhhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čaćutne anglo Dol thaj živisade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačipe. **7** Al len naj sesa čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa već purane. **8** Jekh dive, o Zaharija kandija e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa leso redo, **9** kaj palo adeti e sveštenikureng birisade le kockasa te džal ano Hram e Gospodeso te kadil. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadil, but manuša molisajle avral. **11** Tegani e Zaharijase sikadilo o meleko e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro oltari e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhlije, uz nemirisajlo thaj but darajlo. **13** Al o meleko vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Čiri molitva sasa šundi. Čiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalio thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijol mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano vođi pe dako. **16** O Jovane bute čhaven e Izraelese ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e prorokoso e Ilijaso. Ka miril e ile e dadende premale e čhave thaj ka iril kolen save ni šunen ano godaveripe e pravednikureng. Sa kava ka čerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase." **18** O Zaharija vaćarda e melekoše: "Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi." **19** O meleko phenda lese: "Me sem o Gavrilo, o meleko savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Ak, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova dive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme." **21** E manuša adućarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al kana o Zaharija ikili, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e divesa lese kandimase ano Hram, o Zaharija delo čhere. **24** Pale kala divesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni ikili avral taro čher pandž čhon. Golese vaćarda: **25** "Gija čerda mande o Gospod! Ane kala divesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhave." **26** Kana i Jelisaveta sasa šovo čhon khamni, o Dol bičhalda e meleko e Gavrilo ano Galilejsko foro o Nazaret. **27** Ki jekh čej Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28** Kana o meleko o Gavrilo avilo late, phenda: "Av radosno, tu so arakhlijan milost. O Gospod si

tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvljaj]" **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o meleko phenda lače: "Ma dara, Marije! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Ak, ka ačhe khamni, ka bijane čhave thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhhardol Čhavo e Embare Devleso. O Gospod o Dol ka dol le o presto lese paradadeso e Davideso. **33** Vov ka carujił ane kuštika e Jakovese ane sa e divesa thaj lese carstvose ni ka avol krajo." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e meleko: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35** O meleko o Gavrilo vaćarda lače: "O Sveto Duxo ka avol pe tute thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učharol tut. Golese kaj o čavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhhardol Čhavo e Devleso. **36** Ak, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem sluškinja e Gospodeso. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o meleko delo latar. **39** Pale gola divesa i Marija spremisajli thaj siđarda ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, deli ano čher e Zaharijasa thaj pozdravisajli e Jelisavetas. **41** Kana i Jelisaveta šunda e Marijako pozdrav, čhelda o čhavo ane lako vođi thaj i Jelisaveta pherdili Svetone Duxosa. **42** Andare sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vođi. **43** Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro radost čhelda o čhavoro ane mingro vođi. **45** Blagoslovimi san tu so pačajan kaj ka pherdol kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Tegani i Marija vaćarda: "Slavil mingri duša e Gospode! **47** Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane mingro Spasitelji, **48** golese so sasa milostivno e poniznove sluškinjače. Golese dikh, od akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuštika. **49** Golese so čerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Sveti si leso alav! **50** Vov si milostivno sa e manušende tari kuštik dži i kuštik, kolende save daran lestar. **51** Pe vastesa sikada piro zuralipe, čhudija pestar kolen save si barikane ane ile thaj ani godi. **52** Čhudija e vladaren taro lengo presto, thaj vazdija e poniznoven. **53** E bokhalen čaljarda šukarimasa, a e barvalen mukhlja čuće vastencar. **54** Pomožisada e Izraele, čire kandino, golese kaj dol pe godi taro milost, **55** sar so obećisada amare paradadende, e Avraamese thaj lese potomkurenđe ane sa e divesa." (aiōn g165) **56** I Marija bešli i Jelisavetas paše trin čhon thaj pale gova irisajli čhere. **57** Kana i Jelisavetače avilo o sato te bijanol, bijanda čhave. **58** Lače pašutne thaj lačhi familija šunde kaj o Gospod sikada lače baro milost thaj radujisajle lasa. **59** Kana e čhavore sesa ohto dive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te den le alav lese dadeso – Zaharija. **60** Al i Jelisaveta vaćarda: "Na, leso alav ka avol Jovane!" **61** Von phende lače: "Naj tut khoni ani čiri familija gole alavesa!" **62** Tegani vastencar pučlje e dade e Zaharija sar bi vov mandola te avol leso alav. **63** Thaj o Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada: "Jovan ka avol leso alav." Thaj savore čudisajle. **64** Tare jekh drom putardilo leso muj thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te vaćarol thaj lija te slavil e Devle. **65**

I dar e Devlesi avili ane sa lende pašutne thaj ki sa i bregali Judeja vačarda pe tare kava so sasa. 66 Savore so šunde gova, dije godi tare gova thaj phende: "So ka avol tare kava čavro? Golese so o va e Gospodeso sasa pe leste." 67 O Zaharija, e Jovaneso dad, pherdilo e Svetone Duxosa thaj prorukisada: 68 "Blagoslovimo si o Gospod o Dol e Izraeleso golese so avilo thaj otkupisada e manušen! 69 Vazdija amende e zurale Spasitelje, tari kuštik e carosi e Davidesi, pe kandinese, 70 sar so vačarda ano purano vreme andare muja tare pe sveta prorokura, (aiōn g165) 71 kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare vasta savorenđe save mrzin amen. 72 Sasa milosno amare paradadende, thaj ispunisada piro sveto savez, 73 savez savo dija e Avraameš amare paradadese, 74 te ikalol amen tare vasta amare dušmajende, te šaj kanda e Devle bizi dar, 75 ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde. 76 A tu Jovane, mingreja čaveja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso golese kaj ka dža anglo Gospod te pripremi lese o drom. 77 Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o spasenje prekalo oproštenje tare lende grehura. 78 Golese so si e Devleso ilo milostivno, tare savo ka avol amende o svetlost e sabalinako tari visina, 79 te svetlij kolende so bešen ano kalipe thaj ani sena e merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro mir." 80 A o čavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Kana barilo, đelo ani pustinja sa dži kaj ni ikli angle Izraelcura te propovedi.

2 Ane gola divesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, ikli o vačaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. 2 Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. 3 Thaj savore dele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lende kuštika. 4 Gija o Josif golese so sasa tari familija thaj tari kuštik e Davidesi, đelo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. 5 Đelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. 6 Kana sesa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. 7 Thaj bijanda pe anglune čave. Pačarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. 8 Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhlike ke poljura račasa pe bakren. 9 Tari jekh drom o meleko e Gospodeso ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetisada len thaj von but darajle. 10 Al o meleko vačarda lende: "Ma daran! Dikh, anav tumende radosno lafi so ka avol sa e manušende! 11 Golese kaj ano foro e Davideso adive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. 12 Kava ka avol tumende znako pale savo ka pindžaren le: ka arachen čavore savo si pačarido thaj pašljol ani jaslica." 13 Tari jekh drom pašo meleko sikadili bari vojska e melekurendi, save hvalina e Devle vačarindo: 14 "Slava e Devlese ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglipe." 15 Kana e melekura dele lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka dža dži o Vitlejem, te dikha gova so odoril sasa sar so vačarda amende o Gospod." 16 E čobanura dele sigate thaj arakhlike e Marija, e Josife thaj e čave sar pašljol ani jaslica. 17 Kana dikhlike le, savorenđe vačarde so o meleko

lende vačarda taro čavoro. 18 Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. 19 Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len ane piro ilo. 20 E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhlike, golese so pherdile sa e lafura sar so sasa lende phendo. 21 Ohtoto dive palo bijandipe e čhaveso avilo o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so vačarda o meleko, angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano Hram, 23 sar so si pisimo ane Gospodeso zakon kaj "dži jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese", 24 thaj te anen kurbanu "duj grlice i duj terne golubura" sar so si phendo ane Gospodeso zakon. 25 Tegani sasa ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Kova manuš sasa pravedno thaj devlikano. Adućarda o Mesija te ikalol o Izrael taro ropstvo thaj o Sveto Duxo sasa pe leste. 26 O Sveto Duxo sikada lese angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Gospodese Hriste. 27 O Duxo vačarda lese te džal ano Hram. Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse ano Hram te čeren o adeti pale Mojsijaso zakon. 28 Kana o Simeon dikhlija e Isuse, lija le ke pe vasta, hvalisada e Devle vačarindo: 29 "Gospode, akana mukh ano mir te merol ciro kandino, pale kova sar so phendan. 30 Golese so mingre jakha dikhlike ciro spasenje, 31 savo pripremisadan angle sa e manuša. 32 Vov si svetlo savo ka avol pe abandžije, thaj vov ka anal slava čire manušende, e Izraelese." 33 E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa so vačarda o Simeon taro Isus. 34 Tegani blagoslovisada len o Simeon thaj vačarda e Marijače, e Isusesi daće: "Dikh, kava čavoro si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. 35 Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare goda. A tut i bari čhuri ka pusavol ani duša." 36 Sasa gothe thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanulosi čhej, tari kuštik e Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj lako rom mulo, 37 thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj star berš. Ni ikli andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva kandija e Devle i rat thaj o dive. 38 I vov avili gothe ane gova vreme, hvalisada e Devle thaj vačarda taro čavoro savorenđe save adućarde o Dol te ikalol o Jerusalim. 39 Kana o Josif thaj i Marija čerde sa pale Gospodeso zakon, irisajle ani Galileja, ane pumaro foro ano Nazaret. 40 A o čavoro barilo thaj zurajlo. Pherdilo mudrost thaj o milost e Devleso sasa ane leste. 41 E Isusesi dej thaj leso dad dele dži jekh berš ano Jerusalim ke Bare divesa i Pasha. 42 Kana sasa e Isuse dešuduj berš, i vov đelo palo adeti te svetkuju lencar kala Bare divesa ano Jerusalim. 43 Kana nakhle gola Bare divesa, o Josif thaj i Marija dele čhere. O čavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad gova ni džanglike. 44 Sar dije godi kaj si o Isus maškare avera manuša save putujisade lencar, dele jekh dive phirindo thaj pale gova lije te roden le ki familija thaj ke pe pindžarutne manuša. 45 Kana ni arakhlike le, irisajle ano Jerusalim te roden le. 46 O trito dive arakhlike le ano Hram sar bešol maškare učitelja, sar šunol len thaj pučol len. 47 Savore save šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj sar odgovorila ko pučipe. 48 Kana lesi dej thaj

leso dad dikhle le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "Mingreja čhaveja! So čere amencar kava? Ak, me thaj čiro dad daraljam thaj rodiljam tut!" 49 O Isus vaćarda lende: "Sose rodijen man? Ni li džanen kaj trubul te avav ano čher mingre Dadeso?" 50 Al von ni haljarde so vov manglia te phenol lende. 51 Tegani irisajlo lencar ano Nazaret thaj ane sa šunola len. Lesi dej sa kala lafura garada ane piro ilo. 52 O Isus barola ano mudrost, ane baripe thaj ano milost ko Dol i ke manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsko carstvo dešupandžto berš, o Pontije o Pilat vladisada ani Judeja, o Irod vladisada ani Galleja, o Filip les phral vladisada ani Itureja thaj ani Trahonitada thaj o Lisanije vladisada ani Avilina, 2 a kana o Ana thaj o Kajafa sesa šorutne sveštenikura, o Lafi e Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavese, ani pustinja. 3 O Jovane delo taro than dži ko than tare soldju riga tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun te irin pe tare pumare grehura thaj te even ko Dol te oprostil lende thaj te krstić pe. 4 Sar so angleder pisisada o proroko o Isaja: "O glaso koleso so dol vika ani pustinja: 'Pripremin o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom! 5 Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bandje droma te even prava, a e bilačhe droma te even ravnime. 6 Thaj sa e manuša ka dichen e Devleso spasenje!'" 7 O Jovane vaćarda bute manušendje save avena ke leste te krstil len: "Tumen e sapese čhav! Ko vaćarda tumende kaj šaj te našen tare Devlesi holi so avol? 8 Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irisajlen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: 'Amaro paradad si o Avraam!' Golese kaj, me vaćarav tumende kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhavem e Avraame. 9 Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo korenem e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe thaj ka čhudol pe ani jag." 10 E manuša pučje e Jovane: "So te čera?" 11 O Jovane vaćarda lende: "Kas isi duj fostenura, nek dol jekh kolese so naj le nijekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj." 12 Avile te krstić pe thaj i nesave carincura thaj pučje le: "Učitelju, so te čera amen?" 13 O Jovane phenda lende: "Ma manden pobut nego so si tumende vaćardo taro vlast." 14 I nesave vojnikura pučje le: "A amen so te čera?" Vov vaćarda lende: "Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipe pe nikaste. Aven baxtale kolesa kober počinen tumen." 15 E manuša ađučarde e Mesija thaj savore pučje pe ane pe ile naj li o Jovane o Mesija. 16 Al o Jovane vaćarda savorende: "Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si po baro mandar. Lese naj sem dostojno ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstić tumen e Svetone Duxosa thaj e jagasa. 17 Le isi vila ane vasta te čistil o gumno thaj te čidol o div ane piro ambari, al i pleva ka phabarel jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol." 18 Gija o Jovane opomenisada e manušen bute lafurencar thaj propovedisada lende o Lačho Lafi. 19 Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode golesa so lija romnjače pe phralese romnja e Irodijadi thaj paše but bilačhe buća so čerda. 20 Pale sa gova o Irod čerda vadži jekh bilačhipe: čhuta e Jovane ano phanglipe. 21 Kana o Jovane krstisada sa e manušen, krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo 22 thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar golubo. Thaj šundilo

glasо taro nebo: "Tu san mingro čhavo o manglo! Tu san palo mingro manglipe!" 23 E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri služba. E manuša smatisade kaj o Isus si čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Ilijaso. 24 O Ilijia sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejaso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. 25 O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Esljaso. O Esljija sasa čhavo e Nangejeso. 26 O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. 27 O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. 28 O Nirij sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadasmeso. O Elmadam sasa čhavo e Ireso. 29 O Ir sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Leviso, 30 O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. 31 O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e Davideso. 32 O David sasa čhavo e Jesejeso. O Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmoneso. O Salmon sasa čhavo e Naasoneso. 33 O Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e Adminesos. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O Arni sasa čhavo e Esromesos. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. 34 O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraameso. O Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso. 35 O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O Ever sasa čhavo e Salaso. 36 O Sala sasa čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojeso. O Noje sasa čhavo e Lameheso. 37 O Lameh sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e Enoheso. O Enoh sasa čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e Kainameso. 38 O Kainam sasa čhavo e Enoseso. O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len o Jordan. O Duxo inđardā le ani pustinja, 2 kaj iskušisada le o beng saranda dīve. Gola dīve o Isus khanči ni xalja thaj kana nakhle e saranda dīve, bokhajlo. 3 Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo, phen kale barese te avol mangro." 4 O Isus phenda lese: "Ano Sveto lili si pismō: 'O manuš ni ka avol džuvdo samo taro mangro [nego tare dži jekh Lafi e Devleso]'" 5 Pale gova ikalda le o beng ko učo than thaj tari jekh drom sikada lese sa e carstvura ki phuv. 6 O beng vaćarda e Isuseso: "Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj

mande dija pe thaj me ka dav la kase mangav. 7 Ako pere pe koča angle mande, sa ka avol círo.” 8 O Isus vaćarda lese: “Ano Sveto lili si pisimo: ‘Per ke koča e Gospodese e Devlese číre se thaj lese jekhese kande.’” 9 Pale gova iñdarda le o beng ano Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: “Te san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele.” 10 Golese kaj ano Sveto lili si pisimo: ‘Vov ka phenol pe melekurende te aračen tut,’ 11 thaj: ‘Von ka len tut ke vasta te ma čalave tut ko bar círe pingresa.’” 12 O Isus vaćarda lese: “Ano Sveto lili si pisimo: ‘Ma iskuši e Gospode, e Devle círe.’” 13 Kana o beng završisada sa lese iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. 14 O Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o lafi lestar đelo pe sa e phuva. 15 Sikada ane lende sinagoge thaj savore šukar lestar vaćarde. 16 Tegani avilo o Isus ano foro Nazaret kaj barilo thaj ko savato palo piro adeti, đelo ane sinagoga thaj uštito te čitil. 17 Dije le o Lil e prorokoso e Isaiaso, vov putarda o Lil thaj arakhlijia than kaj sasa pisimo: 18 “O Duxo e Gospodeso si pe mande, golese kaj pomazisada man te anav o Lačho Lafi e čororende, [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile], thaj te vaćarav e phanglendje kaj ka aven oslobodime, thaj e korenđe kaj ka dičhen, thaj e mučime kaj ka aven slobodna, 19 te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso.” 20 Tegani phanglja o Lil, dija le e kandinese thaj bešlo. Savore ane sinagoga dikhlijie ane leste 21 thaj o Isus lija te vaćarol lende: “Ađive perdile kala lafura so akana šunden.” 22 Savore lestar vaćarde šukar thaj sesa zadivime gole šukar lafurencar so iklico andaro lesu muj thaj pučlje pe: “Naj li kava e Josifeso čhavo?” 23 O Isus vaćarda lende: “Čaće tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: ‘Lekarona, sastar korkore tut!’ So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum, čher i kate ane círo than kaj barijan.” 24 Tegani vaćarda: “Čaće vaćarav tumende, nijekh proroko naj manglo ane piro than kaj barilo. 25 A čaće vaćarav tumende: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršni ni pelo trin berš thaj šhon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. 26 Al o Iliju ni sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ki jekh džuvli kasvo rom mulo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon. 27 Thaj but gubava sesa ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisijeso. Thaj khoni lendar ni thodilo, nego thodilo o Neman o Sirijanco.” 28 Savore ane sinagoga perdile holi kana kava šunde. 29 Uštite thaj tradje le avel taro foro. Indarle le ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral nateli. 30 Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pe dromesa. 31 Pale gova o Isus ulio ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko savato. 32 E manuša čudisajle lese sikajmisa, golese kaj ane lese lafura sasa vlast. 33 Gothe ane sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačho duxo thaj dija vika zurale: 34 “So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te uništi amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!” 35 O Isus pretisada le: “Phande čo muj thaj ikliji lestar!” Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklico lestar thaj khanči ni čerda lese bilačhe. 36 Ane savorende avilo i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: “Save si kala lafura! Ano autoritet thaj ano zuralipe vaćarol e bilačhe duxurende te ikljon thaj von ikljeni!” 37 Thaj đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana. 38 O Isus uštito gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e

Simoneso. E Simonese sasuja sasa la bari jag thaj rodije lestar te sastarol la. 39 O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagaće thaj i jag mukhlja la. Sigate uštili thaj kandija len. 40 Kana pelo o kham, ande angle leste savoren saven sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe. Vov pe savorende čhuta pe vasta thaj sastarda len. 41 Tare pherdo manuša iklike e benga thaj dije vika vaćarindoj: “Tu san o Čhavo e Devleso!” Al o Isus darada len te ma vaćaren khanikase golese kaj džanglje kaj si vov o Hrist. 42 Kana divesajlo, o Isus iklico thaj đelo ane pustinja. E manuša rodije le thaj avile leste thaj manglje te ačhavene le te ma džal lendar. 43 Al o Isus vaćarda lende: “Trubul i ane avera forura te vaćarav o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese kaj sem paše gova bičhaldo.” 44 Thaj ni ačhada te vaćarol ane sinagoge ani Judeja.

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo pašo Galilejsko jezero, čidje pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. 2 Tegani dikhlijia duj čamcura kaj ačhen ki obala. E manuša save dolen mačke iklike lendar thaj thode e mreže. 3 O Isus dija ano čamco savo sasa e Simoneso thaj pučlja le te crden le zala ano paj. Pale gova bešlo thaj taro čamco sikada e manušen. 4 Kana ačhilo te vaćarol e manušende, vaćarda e Simonese: “Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže thaj dol mačhen.” 5 O Simon vaćarda lese: “Gospode! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al tu te phendan, ka čhudav e mreže.” 6 Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. 7 Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te aven te pomožin lende. Von avile thaj pherde soldju čamcura gija so lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo. 8 Kana gova dikhlijia o Simon Petar, pelo ke koča angle Isuse pingre thaj vaćarda: “Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš.” 9 Golese kaj i dar dolda le thaj savoren save sesa lesa, tare but mačke so dolde. 10 Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhavene e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus vaćarda e Simonese: “Ma dara, od akana ka dole e manušen.” 11 Kana ikalde e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale leste. 12 Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh manuš so sasa but gubavo. Kana dikhlijia e Isuse pelo angle leste mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: “Gospode! Ako mande, Šaj te sastare man!” 13 O Isus vazdija piro va, dolda le thaj phenda: “Mangav. Av thodo!” Thaj i guba tare lesi koža sigate crdija pe. 14 Tegani o Isus naredisada lese: “Ma vaćar gova khanikase, nego dža thaj sikav tut e sveštenikose! Indar kurban sar so zapovedisada o Mojsije ano zakon pašo círo thodipe, te bi avola tut svedočanstvo angle lende.” 15 O lafi taro Isus sa pobut šundilo. E manuša sa pobut čidje pe te šunen le thaj te sastarol len tare lengo nasvalipe. 16 Al vov đelo ko than kaj naj khoni thaj molisajlo. 17 Jekh đive o Isus sikada ano jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon save avile tare sa e gava andari Galileja, andari Judeja thaj andaro Jerusalim. A i zor e Gospodesi sasa po Isus te bi vov sastarola. 18 Thaj nesave manuše savo naštine te phirov. Thaj rodije sar te anen le thaj te mučen le anglo Isus. 19 Kana ni arakhlijie kotar te anen le andre tare but manuša, uštite po

čher thaj taro tavano mukhlje le sa e thanesa e pašljimaso ko maškar anglo Isus. 20 Kana dikhija lengo pačajpe, vaćarda lese: "Manušeja, oprostime si će grehura!" 21 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije ane peste te den godi: "Ko si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" 22 Kana o Isus haljarda so von den godi ane peste, vaćarda lende: "So den godi ane tumare ile? 23 So si poločhe, te phenol pe: 'Oprostime si cire grehura', il te phenol pe kolese savo naštī phiro: 'Ušti thaj phir?' 24 Al te džanen kaj isi man, o Čavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavav tumende mingri zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phirol thaj phenda: "Tuće phenav! Ušti thaj le ciro than e pašljimaso thaj dža chere." 25 Sigate kova manuš uštī angle lende thaj lija piro than e pašljimaso thaj delo pese čhere hvalindoj e Devle. 26 Savore sesa zadivime thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Baro čudo dikhlijam ađive!" 27 Pale gova iklilo o Isus thaj dikhija e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina thaj vaćarda lese: "Av pale mande." 28 Thaj o Levi uštī, ačhada sa gothe thaj delo pale leste. 29 E Isusesec čerda o Levi ane piro čher baro xape. Sesa gothe but carincira thaj avera manuša save bešle lesa ko astali. 30 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije te prevaćaren e Isusesec sikadene: "Sose xan thaj pijen e carincurencar thaj e grešnikurencar?" 31 O Isus vaćarda lende: "Ni trubul e sastende doktora, nego e nasvalende. 32 Me ni aviljem te akharav ko pokajipe e pravednikuren, nego e grešnikuren." 33 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pučlje e Isuse: "Sose e Jovanese sikade postin thaj molin pe e Devleso, gija čeren thaj e farisejska sikade, al cire xan thaj pijen?" 34 O Isus vaćarda lende: "Šaj li čhuve e gosturen save avile ko abav te postin, dok slavin e mladoženjasa?" 35 Al ka avol o dive kana ka len lendar e mladoženja. Ane gova dive i von ka postin." 36 Thaj vaćarda lende i paramič: "Khoni ni čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol šukar ko purano. 37 Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj i mol ka čhordol, a e morčha ka pharadon. 38 Golese i nevi mol čhuvol pe ane neve morčha [thaj gija solduj ka arakhdon]. 39 Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi, golese kaj phenol: 'I purani si pošukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškaro div. Lese sikade lije o div, morde vastencar thaj xalje. 2 Nesave fariseja pučje: "Sose čeren kova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakon?" 3 O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisađen ano Sveti lili so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i kola so sesa lesa? 4 Dija ano čher e Devleso thaj lija e mangre save sesa posvetime, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolendje so sesa lesa." 5 Tegani o Isus vaćarda lende: "Me, o Čavo e manušeso, sem o gospodari e savatoso." 6 Ko aver savato o Isus dija anı sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa Šuko. 7 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja dikhija palo Isus, na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. 8 Al o Isus džanglia so von den godi thaj vaćarda e manušese kaso va sasa Šuko: "Ušti thaj ač akari ko maškar!" O manuš uštīlo thaj ačhilo angle lende. 9

Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe šukar il bilačhe? Te aračhol pe o džuvdipe il te mudarol pe?" 10 Thaj dikhija savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušese: "Pruži čo va." I vov pružisada po va thaj leso va sastilo. 11 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pherdile bari holi thaj lije te vaćaren jekh averese so te čeren e Isusesa. 12 Ane gola divesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devleso thaj sasa celo rat ano molipe e Devlesa. 13 Kana sasa dive, akharda pe sikaden, lendar birisada dešudujen thaj akharda len apostolura: 14 e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, 15 e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhabe thaj e Simone savo sasa Zilotu, 16 e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. 17 O Isus ulilo taro brego pe Dešudujencar thaj ačhilo ko ravno than. Odori sesa but lese sikade thaj but manuša andari sa i Judeja, andaro Jerusalim, andare Tirska thaj Sidonska krajura thaj tare pašutne thana save si pašo more. 18 Von avile te šunen le thaj te sastardon tare piro nasvalipe. Sastardile i kola save sesa mučime tare bilačhe duxura. 19 Sa e manuša rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor thaj sastardona savore. 20 O Isus dikhija ane pe sikade thaj vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. 21 Blagoslovime sen tumen save sen akana bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save akana roven, golese kaj ka asan. 22 Blagoslovime sen kana e manuša mrzin tumen, čhuden tumen, ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden thaj dičhen tumen sar bilačen golese so pačan ane mande, ano Čavo e manušeso. 23 Radujin tumen ane gova dive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurende i lende paradada. 24 Al jao tumende e barvalende, golese so već lijen tumari uteha. 25 Jao tumende save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao tumende save akana asan, golese so ka tugujin thaj ka roven. 26 Jao tumende kana sa e manuša vaćaren šukar tumendar, golese kaj gija i lende paradada vaćarde šukar tare xoxavne prorokur!" 27 O Isus vadži vaćarda: "Al tumende save šunen man, vaćarav: Manden tumare dušmanuren! Šukar čeren kolendje save mrzin tumen! 28 Blagoslovin kolen save den tumen armaja! Molin tumen e Devleso kolendje save bilačhe čeren tumencar. 29 Kolese savo čalavol tut pi čham, iri thaj aver čham, kole savo mandol tutar o ogrtaci, de le te lol i čo gad. 30 De svakone kova so rodol tutar, thaj te khoni khanči lija tutar, ma rode gova te iril tuće. 31 Gova so manden te čeren e manuša tumende, gova i tumen čeren lende! 32 Ako manden samo kolen save tumen manden, savi si tumari hvala? Golese kaj čak i e grešnikura manden kolen save len manden. 33 Thaj ako čeren šukar samo kolendje save tumende čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese kaj i e grešnikura čeren gija. 34 Thaj ako den zajam kolendje savendar adućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese kaj i e grešnikura e grešnikurende den zajam te len palem gaći. 35 Nego, manden tumare dušmanuren thaj čeren lende šukar! Den zajam te ni manden khanči golese. Gija ka avol tumen bari plata thaj ka aven čhabe e Najbare Devleso, golese kaj si vov šukar i e nezahvalnonende thaj e bilačenje. 36 Golese aven

milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno." 37 O Isus vadži vačarda: "Ma sudin thaj ni ka aven sudime. Ma osudin thaj ni ka aven osudime. Oprostин thaj ka avol oprostimo tumende. 38 Den thaj ka dol pe tumende. Pobari mera thaj popherdi ka dol pe tumende ane tumare vasta. Golese kaj, save merasa merin, gaćи ka iril pe tumende." 39 Thaj o Isus vačarda lende paramič: "Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li solduj ka peren ani rupa? 40 Nijekh sikado naj pobaro tare piro učitelji. Kana ka sikljoj sa, ka avol sar piro učitelji. 41 Sose dičhe i treska ane círe phralesi jakh, al o kaš ani čiri jakh ni dičhe? 42 Sar šaj vačare círe phrales: 'Phrala, ač te ikalav i treska andari čiri jakh', al o kaš ani čiri jakh ni dičhe? Dujemujengo! Ikal angleder o kaš andari čiri jakh, pa ka dičhe te ikale i treska andari círe phralesi jakh." 43 O Isus vadži vačarda: "Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačho bijandipe, ni bilačho kaš savo bijanol šukar bijandipe. 44 Sa e kašta pindžardon pale lengo bijandipe. Golese kaj i smokve ni čiden pe tare kangre thaj ni e drakha ni čiden pe tari kupina. 45 E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar. Thaj bilačho manuš andare piro ilo ikalol bilačipe, golese kaj andaro muj leso ikljol kova sosa si pherdo leso ilo." 46 O Isus vadži vačarda: "Sose akharen man: 'Gospode! Gospode!', a ni čeren kova so vačarov tumende? 47 Ka sikavav tumende savo si dži jekh savo avol ke mande thaj šunol mingre lafura thaj čerol len. 48 Vov si sar manuš savo čerda piro čher. Pa hunda rupa thaj čalada temelji ko bar. Thaj kana avile e paj, avili i bari len pe gova čher thaj naštine te peravol le, golese kaj si leso temelji ko bar. 49 Al kova savo šunda a ni čerda, si sar manuš savo čerda piro čher ki phuv bizo temelji. Thaj kana avilo o paj, gova čher sigate pelo dži o temelji."

7 Kana vačarda o Isus sa kava angle manuša, đelo ano foro Kafarnaum. 2 Gothe jekhe rimske kapetano sasa jekh kandino savo sasa nasvalo dži o meripe thaj save but manglia. 3 Kana o kapetano Šunda e Isuses, bičhalda leste nesave jevrejskone phurederen te molin le te avol te sastrol lese kandino. 4 Kana avile ko Isus, but molisade le vačarindoj: "Vov zasluzil gova te círe lese, 5 golese kaj mandol amaro narodo thaj čerda amende sinagoga." 6 Gija, o Isus đelo lencar. Kana ni sesa dur taro čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vačaren lese: "Gospode! Ma čhuv tuče gova pharipe golesa so ka de ane mingro čher, golese kaj me naj sem dostoyno te ave tali mingri streja. 7 Golese ni manglijem te avav angle tute kaj naj sem dostoyno. Nego vačar samo jekh lafi thaj sigate ka sastol mingro manglo kandino. 8 Golese kaj i me sem manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale mande vojnikura, pa vačarov jekhese: 'Dža', thaj vov džal. Vačarov dujtonese: 'Av', thaj vov avol. Vačarov mingre kandinese: 'Čer', thaj čerol gova." 9 Kana Šunda gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušendje save đele pale leste thaj vačarda lende: "Vačarov tumende, nijekhe Jevreje vadži ni arakhljem ano Izrael save isi gaći pačaipe." 10 Tegani kola manuša so sesa bičhalde, irisajlo čhere thaj arakhlje e nasvale kandino saste. 11 Na but pale gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain. Đele lesa lese sikade thaj pherdo manuša. 12 Kana avile pašo vudar e foroso, nesave manuša ikalde jekhe terne čhave, savo mulo. Vov sasa jekhoro čhavo jekha dejako, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro

džana lasa te prahon e čhave. 13 Kana dikhla la o Gospod, pelo lese žal laće thaj vačarda: "Ma rov!" 14 Tegani avilo paše thaj dolda pe po than kaj sasa pašljardo o mulo čhavo. E manuša save indarena le ačhile thaj o Isus vačarda: "Čhaveja! Tuće vačarov, ušti!" 15 O mulo čhavo bešlo thaj lija te vačarol, a o Isus dija le lese daće. 16 Savore darajle thaj hvalisade e Devle vačarindoj: "Baro proroko si maškar amende!" Thaj: "O Dol avilo te pomognil pe manušende!" 17 Kava šundilo taro Isus ani sa i Judeja thaj ane sa e pašutne thana. 18 E Jovanese e Krstitelješa sikade vačarde lese sa kava so o Isus čerda. Tegani akharda o Jovane pe dujen sikaden 19 thaj bičhalda len ko Gospod te pučen le: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adučara avere?" 20 Kana avile gola duj manuša ko Isus, phende lese: "O Jovane o Krstitelj bičhalda amen tute te puča tut: 'Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adučara avere?'" 21 Ane gova sato o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, tare lengo pharipe thaj tare bilačhe duxura thaj bute koren dija dičhipe. 22 Gija o Isus phenda e Jovanese sikadene: "Džan thaj vačaren e Jovanese so dikhlijen thaj so šunden: e kore dičhen, e bande phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten taro meripe thaj e čororenđe vačarol pe o Lačho Lafi. 23 Blagoslovimo si kova savo naj sablaznimo paše mande!" 24 Kana đele e Jovanese sikade, o Isus lija te vačarol taro Jovane e bute manušende: "So iklijen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki balval? 25 Il so iklijen te dičhen? Manuše ane barvale fostanura urade? Na! Kola save phiraven barvale fostanura thaj ano šukaripe, bešen ane carska palate. 26 Il so iklijen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumende, vov si pobut taro proroko. 27 Golese so, o Jovane si manuš kastar si pisimo ano Sveti lili: 'Ak, me bičhalav mingre glasniko angle tute, savo ka pripremil tuće o drom angle tute.' 28 Vačarov tumende: maškare sa e manuša save sesa bijande tare romnja, ni sasa khoni pobaro taro Jovane. Al i o emcikno ano Carstvo e Devleso pobaro si lestar." 29 Sa e manuša so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e Devleso sikajipe čačukano, golesa so krstisajle e Jovanese krstimas. 30 Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon čhudije o plan e Devleso savo sasa lende thaj ni manglijie o Jovane te krstil len. 31 O Isus vačarda: "Kasa te uporediv e manušen tari kaja kuštik save si akana džuvde? Sar kaste si von slična? 32 Von si sar čhavore save bešen ko drom thaj akharen jekh avere vačarindoj: 'Bašaldam tumende vesela dilija, a tumen ni čhelden! Bašaldam tumende žalosna dilija, a tumen ni rujen!' 33 Golese kaj, avilo o Jovane o Krstitelj savo ni xalja mangro thaj ni pijola mol, a tumen vačaren: 'O beng ane leste!' 34 Aviljeme, o Čhavo e manušeso, savo xav thaj pijav, a tumen vačaren: 'Dikh, manuš halano thaj mato, amal e carincureng thaj e grešnikureng!' 35 Al, sa gola so prihvatisade gova sikajipe, phende kaj si e Devleso mudrost čačukano!" 36 Jekh farisejo kaso alav sasa Simon dija vika e Isuse te avol te xal mangro ke leste. O Isus đelo ano čher e farisejeso thaj čhuta pe paš astali. 37 Thaj dikh, ane gova foro sasa i džuvli savacé džanglia pe kaj si grešnica. Voj Šunda kaj si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre thaj anda kučalo miris ko čaro savo sasa taro mermerno bar. 38 Voj ačhili palo Isus thaj rojindoj, peli ke

pe koča paše lese pingre thaj lija te thovol len pe jasvencar. Tegani koslja len pe balencar, čumidija lese pingre thaj makhija len e mirisesa. **39** Kana gova dikhija o farisejo savo akharda le, vaćarda ane peste: "Te avol kava manuš proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dolol le. Vov bi džanola kaj si grešnica!" **40** O Isus phenda lese: "Simone! Isi man khanči te vaćarav tuće." Vov vaćarda: "Učitelju, vaćar!" **41** O Isus vaćarda: "Duj džene sesa dužna jekhe manušese. Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a o dujto pinda. **42** Kana len naj sasa te irin, kova manuš oprostisada soldujende. Vaćar, tare kala duj savo ka mandol le pobut?" **43** O Simon vaćarda lese: "Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro dugo." A o Isus vaćarda lese: "Gija si, šukar vaćardan." **44** Tegani irisajlo o Isus premali džuvli thaj vaćarda e Simonese: "Dičhe li kala džuvljka? Me aviljem ane čiro cher thaj paj ni andan mingre pingrende, al voj pe jasvencar thoda len thaj pe balencar koslja len. **45** Ni čumidipe ni dijan man, al voj sar aviljem, ni ačhili te čumidol mingre pingre. **46** Uljesa ni makhlijan mingro šoro, al voj mirisesa makhlijingre pingre. **47** Golese vaćarav tuće: "Baro manglipe sikada mande, golese so si lače oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe." **48** A lače vaćarda: "Oprostime si čire grehura." **49** Tegani ane peste lije te vaćaren kola so sesa lesa pašo astali: "Ko si kava savo šaj oprostil e grehura?" **50** Al o Isus vaćarda e džuvljače: "Čiro pačaipe spasisada tut. Dža ano mir!"

8 Pale gova o Isus đelo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vaćarda taro Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso. Lesa đele e dešuduj sikade **2** thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj nasvalipe: i Marija (savi akhhardola Magdalena, kastar iklile efta bilačne duxura), **3** thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save kandije pumare parencar e Isuse thaj lese sikaden. **4** Kana čidije pe but manuš tare sa e forura thaj avile pašo Isus, vov vaćarda lende paramič: **5** "Iklilo o manuš savo čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo po drom. Gothe uštade le e manuša thaj e čiriklja sa xalje le. **6** Nesavo seme pelo pe bara. Barilo thaj šučilo, golese kaj naj sasa paj ani phuv. **7** Thaj nesavo seme pelo pe kangre. O seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. **8** Thaj nesavo seme pelo pi šukar phuv. Barilo thaj anda šel droma pobut." Kana vaćarda kava, dija vika: "Kas isi kana te šunol, nek šunol." **9** E Isusesekade pučlje le: "Vaćar amende so značil kaja paramič?" **10** Vov vaćarda: "O Dol tumenđe dija te džanen o garajipe tare leso Carstvo, al averende vaćarav ane paramiča, te pherdol okova so ačholano Svetu lili: 'Ka dičhen, al ni ka shvatin; ka šunen, al ni ka haljaren.' **11** Kaja paramič phenol kava: O seme si o Lafi e Devleso. **12** Nesave manuša si sar o drom ke savo pelo o seme. Kana šunen o Lafi e Devleso thaj avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni aven spasime. **13** Nesave manuša si sar than kaj isi bara ke savo pelo o seme. Gova si manuša save šunen thaj len o Lafi radosno, al si sar luludža saven naj koreno. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani prestanin te pačan. **14** Nesave manuša si sar than maškar e kangre ke savo pelo o seme. Gola si kola manuša save šunen o Lačho Lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o guglipre kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. **15**

A nesave manuša si sar šukar phuv pe savo si sejimo o seme. Gola si manuša save šunen o Lafi thaj gova Lafi ićaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj ni anen šukar bijandipe." **16** "Khoni ni phabarol i svetiljka te bi učharola la e čaresa il te bi čhuvola talo than e sojimaso. Čhuvol la ko than e svetiljka te Šaj kola save den andre, dičhen o svetlo. **17** Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo garandoj ka ikljol ko dičhipe. **18** Golese pazin sar šunen. Golese so, kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala so dol godi kaj isi le." **19** Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj naštine tare but manuša te aven dži leste. **20** Thaj khoni vaćarda e Isusese: "Čiri dej thaj čire phrala ačhen avri thaj manden te dičhen tut." **21** Al vov vaćarda lende: "Mingri dej thaj mingre phrala si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj ićaren le." **22** Jekh dive o Isus phenda pe sikadene: "Te nakha ki aver rig e jezerosi." Dije ano čamco thaj đele. **23** Thaj kana pojdsade, o Isus zasuta. Tegani uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj arakhlijpe ane opasnost. **24** E sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: "Gospode! Gospode! Ka tasiva!" Vov uštilo thaj zapovedisada e balvaljače thaj e bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj pale gova khanči ni šundilo. **25** A o Isus pučlja len: "Kaj tumaro pačaipe?" A e sikade darajle thaj čudisajle, pučindoj jekh averese: "Savo si kava so e balvaljende thaj e pajese zapovedil te ačhen thaj von šunen le?" **26** Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. **27** Kana iklilo o Isus taro čamco, avilo paše leste andaro foro jekh manuš ane kaste sesa benga. But vreme sasa nango thaj ni bešlo ano cher, nego bešlo ke limora. **28** Kana dikhija e Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste. Andare sa o glaso dija vika: "So mande mandar, Isuse, Čhaveja embare Devleso? Moliv tut, ma muči man!" **29** Golese so o Isus već zapovedisada e bilačne duxose te ikljol andare kava manuš. Angleder, e manuša phandena le ane sindira thaj arachena le. Al vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. **30** O Isus pučlja le: "Sar si čiro alav?" Vov phenda: "Legija," golese kaj but benga sesa ane leste. **31** Thaj e benga molisade e Isuse te ma bičhalol len ano bezdan. (*Abyssos g12*) **32** Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save čarona. E benga molisade e Isuse te mučhol len te džan ane gola bale. Thaj o Isus mukhija len te džan. **33** Tegani iklile e benga andare kova manuš thaj đele ane bale. Thaj e bale lije te prasten taro brego ane jezero thaj tasile. **34** Kana e manuša save arakhlijpe e balen, dikhlijpe so sasa, našle thaj đele te vaćaren tare gova ano foro thaj ane gava. **35** Tegani e manuša iklile te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhlijpe e manuše kastar iklile e benga, sar bešol urado paše Isusesekade pingre thaj si godaver. Thaj von darajle. **36** Kola save gova dikhija, vaćarde averende sar o Isus sastarda e manuše ane kaste sesa e benga. **37** Tegani sa e manuša tari Gerasinsko phuv molisade e Isuse te džal lendar, golese kaj but darajle. O Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal ani Galileja. **38** O manuš kastar o Isus iklala e benden molisada e Isuse te džal lesa, al o Isus bičhalda le pestar vaćarindoj: **39** "Iri tut ane čiro cher thaj vaćar sa so čerda tuće o Dol." Gija o manuš đelo thaj vaćarda maškar o foro so čerda lese o Isus. **40** Kana irisajlo o Isus tari aver rig e jezerosi, e manuša sesa baxtale kana dikhija le, golese kaj savore adućarde le. **41** Thaj

dikh, jekh manuš kaso alav sasa Jair, o šorutno e sinagogako, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus thaj molisada le te avol ane leso čher, 42 golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešuduj berš thaj voj sasa dži o meripe. Kana pojdisada o Isus e Jairesa ane leso čher, cíćidiye le e manuša. 43 Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso thavdipe već dešuduj berš. I džuvli sa piro barvalipe so sasa la, dija ke lekara, al niješ naštine te sastarol la. 44 Voj avili od palal e Isusese thaj dolda le taro teluno kotor taro fostano thaj tare jekh drom ačhilo lako ratvalipe. 45 O Isus pučlja: "Ko dolda pe gova pe mande?" Dži jekh lendar phende kaj naj von, vaćarda o Petar [thaj kola save sesa lesa]: "Gospode! But manuša si paše tute thaj cíćiden tut [a tu puče: 'Ko dolda pe gova pe mande?']. 46 Al o Isus vaćarda: "Khoni dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar." 47 Kana dikhla i džuvli kaj našti garadol, avili darandoj, peli ke pe koča angle leste thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili. 48 O Isus vaćarda laće: "Mingri čhej! Čiro pačaipre sastarda tut. Dža ano mir!" 49 Dok o Isus vaćarda e džuvljala, avilo jekh andaro čher e Jaireso, e šorutno e sinagogako, thaj vaćarda lese: "Jaire, muli čiri čhej. Ma muči e učitelje." 50 Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: "Ma dara! Samo pača thaj voj ka uštol." 51 Kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre, sem o Petar, o Jovane thaj o Jakov, e čejerakao dad thaj i dej. 52 Savore ruje thaj tugujsade andaro vodi pale late thaj o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli, nego sovol." 53 Al von asaje e Isusese golese kaj džanglij so muli. 54 Vov dolda e čejerora taro va thaj dija vika vaćarindo: "Čejerije, ušti!" 55 Tare jekh drom irisajlo lako duxo thaj voj sigate uštili. O Isus naredisada lende te den la te xal. 56 Thaj lako dad thaj laći dej sesa začudime. Al vov zapovedisada lende khanikase te ma vaćaren so sasa.

9 O Isus dija vika e dešuduje apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga thaj te sastaren taro nasvalipe. 2 Bičhalda len te propovedin taro Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. 3 Vaćarda lende: "Khanči ma len dromesē: ni rovli, ni trasta, ni mangro, ni pare thaj te ma avol tumen po duj fostanura. 4 Kana džan ane nesavo čher, besen gothe, dži kaj ni ka džan ane aver than. 5 Te ni manglje tumen ane nesavo foro, ikljen gothar thaj tresin o praho tare tumare pingre sar svedočanstvo protiv lende." 6 E sikade đele thaj phirde taro gav dži ko gav. Propovedisade o Lačho Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. 7 Kana o Irod, o vladari e Galilejako, šunda tare sa so sasa, sasa zbumimo golese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o Krstitelj uštilo tare mule. 8 Thaj avera vaćarde kaj ki phuv sikadiło o Ilijia, a nesave vaćarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme. 9 Thaj vaćarda o Irod: "E Jovaneso Šoro me čhindem, Savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja te dičhol e Isuse. 10 Kana irisajlo e apostolura, vaćarde e Isusese sa so čerde. O Isus tegani indarda e sikaden pesa thaj katane đele pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven korkore. 11 Al but manuša šunde kaj delo o Isus, thaj lije te džan pale leste. O Isus primisada len thaj lija te propovedil lende taro Carstvo e Devleso thaj sastarda kolen saven trubuja sastipe. 12 Kana lija o dive te načhol, avile

e dešuduj apostolura pašo Isus thaj vaćarde: "Mukh e manušen. Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči." 13 O Isus vaćarda lende: "Den len tumen te xan!" Von vaćarde: "Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen li te dža te čina sa kale manušendje te xan?" 14 Gothe sesa paše pandž milje murša. Tegani o Isus vaćarda pe sikadene: "Čhuven len te bešen ane kupe po pinda džene." 15 E sikade čerde gija thaj bešljarde len savoren. 16 O Isus lija gola pandž mangre thaj gole duje mačhen, dikhla ano nebo thaj zahvalisada e Devlese. Phaglia e mangre thaj e mačhen thaj dija len ke sikade te den e manušen. 17 Savore xalje thaj čalile. Pale gova čidiye dešuduj korpe kolestar so ačhilo so xalje e manuša. 18 Jekh đive o Isus molisajlo korkora thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. Vov pučlja len: "So vaćaren e manuša, ko sem me?" 19 E sikade vaćarde lese: "Nesave manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilijia o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštilo tare mule." 20 O Isus pučlja len: "A tumen, so phenen, ko sem me?" O Petar vaćarda: "Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol." 21 O Isus zurale naredisada e sikadene te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. 22 Thaj phenda: "Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav but mučimo. E phuredera, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon ka čhuden man. Ka avav mudardo, al me trito đive ka uštar tare mule." 23 Tegani o Isus savorende vaćarda: "Ko mandol te džal pale mande, nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol piro krsto svako đive thaj nek džal pale mande. 24 Golese ko mandol piro džuvdipe te aračhol, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe paše mande, ka aračhol le. 25 Savo šukarije ka avol e manuše ako sa o sveto dobil, al pes hasarol il upropastil pes? 26 Golese, ko ladžal mandar thaj tare mingre lafura, lestar i me, o Čhavo e manušeso, ka ladžav kana ka avav ane mingri slava thaj ani slava mingre Dadesi thaj e svetone melekurendi. 27 Čaće vaćarav tumende, nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o Carstvo e Devleso." 28 Kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre, e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molip le e Devlese. 29 Kana molisajlo, lesu muj čerdilo averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. 30 Thaj dikh, tarj jekh drom iklile duj manuša thaj lije te vaćaren e Isusesa. Gola sesa o Mojsije thaj o Ilijia. 31 Sikadile ani slava thaj vaćarde tare lesu meripe savo trubuja te avol ano Jerusalim. 32 O Petar thaj kala so sesa lesa, zasute thaj kana džungadile dikhla e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. 33 Kana lije o Mojsije thaj o Ilijia te crden pe taro Isus, o Petar phenda e Isusese: "Gospode! Šukar kaj sam kate. Te čera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase." Ni džanglja so te vaćarol. 34 A dok vov gova vaćarda, avilo o oblako savo učharda len. Thaj von, kana učharda len o oblako, darajle. 35 Thaj šunde glaso andare kova oblako vaćarindo: "Kava si mingro manglo čhavo save me birisadem. Le šunen!" 36 Pale gova so šundilo o glaso, e sikade dikhla samo e Isuse korkore. Thaj von khanči ni vaćarde khanikase tare gova so dikhla. 37 Thearinto đive kana o Isus thaj lese sikade ulile taro brego, but manuša avile ko Isus. 38 Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: "Učitelju! Moliv tut, dikh pe

mingro čhavo golese kaj si jekhoro." 39 O bilačho duxo dolol le thaj tari jekh drom lol te dol vika thaj čhudol le ane grčura tare savi ikljol i spuma taro leso muj thaj o duxo ni ačhavol le thaj sa malaksil le. 40 "Molisadem círe sikaden te ikalen e bilače duxo, al von naštine." 41 O Isus vaćarda lende: "O, bipačaće thaj rumime potomkura! Vadži kozom trubul te avav tumencar thaj te trpiv tumen? An círe čhave akari!" 42 A dok avola o čhavoro premal leste, o bilačho duxo perada e čhave ki phuv ane grčura thaj lija te tresil le. A o Isus zapovedisada e bilače duxose te ikljol lestar, sastarda e čhave thaj dija le lese dades. 43 Savore divisajle so dikhlije e Devleso baro zuralipe. Savore divisajle sa kolese so o Isus čerola. Tegani o Isus vaćarda pe sikadene: 44 "Šukar šunen kala lafura: Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e manušende." 45 Al e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te našti haljaren. Thaj darajle te pučen le kale lafese. 46 E sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si lendar embaro. 47 Al o Isus džanglia so si ane lende ile. Lija e čhavore čhuta le paše peste, 48 thaj vaćarda lende: "Savo primil kale čhavore ane mingro alav, man primil. Thaj ko man primil, primil e Devle savo bičhalda man. Golese kaj, ko si maškare tumende emcikno, vov si embargo." 49 Tegani vaćarda o Jovane e Isuses: "Gospode! Dikhlijam jekhe sar círe alavesa tradol e benden. Amen vaćardam lese te ma čerol gova, golese kaj ni džal amencar pale tute." 50 Al o Isus vaćarda lese: "Mučhen le, golese kaj ko naj protiv tumende, tumencar si." 51 Kana sesa paše e divesa te avol o Isus vazdimo ko nebo, zurale odlučisada te džal ano Jerusalim. 52 Thaj bičhalda glasnikuren angle peste thaj von dele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol. 53 Al e manuša ni manglje le gothe, golese kaj džanglje kaj mandol te džal ano Jerusalim. 54 Kana dikhlije gova lese sikade o Jakov thaj o Jovane, pučlje e Isuse: "Gospode! Mande li te phena te uljol i jag taro nebo thaj te phabarol len [sar so gova čerda o Ilijaj]?" 55 Al o Isus irisačo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni džanen tare savo duxo sen." 56 Golese kaj me, o Čhavo e manušeso, ni aviljem te uništiv e manušengo džuvdipe, nego te spasiv."] Thaj dele ane aver gav. 57 Sar dele dromesa, nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu dža." 58 Al o Isus phenda lese: "E lisicen isi jazbina thaj e čiriklijen isi gnezdura, al me, o Čhavo e manušeso, naj man kaj mingro šoro te pašljavar." 59 A o Isus avere manušese vaćarda: "Phi pale mande." A kova manuš phenda: "Gospode! Mukh man angleder te džav te prahov mingre dade." 60 Al o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon pe mulen. Al tu dža thaj propovedi taro Carstvo e Devleso." 61 A aver manuš vaćarda: "Gospode! Me ka džav pale tute, al mukh man te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." 62 A o Isus phenda lese: "Kova savo čhuvol piro va ko plugo te oril a dičhol palal, naj pogodno pašo Carstvo e Devleso."

10 Pale gova odredisada o Gospod avere eftavardeš thaj duje sikaden thaj bičhalda len po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane thana kaj manglja te džal. 2 O Isus vaćarda lende: "O čídipe si baro a e bućarne si zala. Golese, molin e gospodare taro čídipe te bičhalol e bućarnen ke piro čídipe. 3

Džan! Ak, bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. 4 Ma indaren kese parencar, ni traste, ni sandale. Thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. 5 Kana ka den ane nesavo čher, angleder vaćaren: "Mir kale čhereste." 6 Te gothe bešlo o manuš savo mandol o mir, tumaro mir ka avol pe lende. Te ni manglja o mir, tumaro mir ka iril pe tumende. 7 Kana ka džan ane nesavo čher, ma džan tare gova čher ke aver. Ačhen ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj o bućarno dostojo si pe plataće. 8 Kana ka den ane nesavo foro thaj gothe ka primin tumen, xan so anen angle tumende. 9 Sastaren e nasvalen save si gothe, thaj vaćaren lende: "O Carstvo e Devleso avilo paše tumende." 10 Al kana ka džan ane nesavo foro thaj ni ka primin tumen gothe, ikljen ke lengo drom thaj vaćaren: 11 "Thaj o praho tare tumaro foro savo si pe amare pingre, amen kosa, sar svedočanstvo protiv lende. Al te džanen kaj paše avilo tumende o Carstvo e Devleso." 12 Vaćarav tumende kaj e manušende tari Sodoma ka avol poloče ko dive e Sudoso, nego e manušende tare kava foro!" 13 "Pharo tumende, manušalen taro Horazin! Pharo tumende, manušalen tari Vitsaida! Golese kaj, te bi čerdona ano foro Tir thaj ano foro Sidon e čudura save čerdile tumende, dumutane bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalno čaršafi thaj ano praho. 14 Al e manušende taro Tir thaj e manušende taro Sidon ka avol poloče ko sudio, nego ka avol tumende. 15 A tumen manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Dži o than kaj si e mule ka peren!" (Hadēs g86) 16 Tegani vaćarda o Isus pe sikadene: "Ko tumen šunol, man šunol. Ko tumen čhudol, man čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man." 17 Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade, radosno vaćarde e Isuses: "Gospode, e benga pokorisajle amende ke círo alav." 18 Vov phenda lende: "Me dikhlijem e Satana sar pelo taro nebo sar munja. 19 Ak, dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso. Khanči ni ka avol tumende. 20 Al tumen ma aven radosna paše gova so e duxura pokorin pe tumende, nego aven radosna golese so si tumare alava pisime ko lil e Devleso ano nebo." 21 Ane gova sato o Isus pherdiло radost ano Svetu Duxo thaj phenda: "Hvaliv tut, Dade, Gospode e nebosko thaj e phuvako, so garadan gova tare džangle thaj tare razumina a sikadan gova kolende save si sar čhavore. Va, Dade, golese kaj si gova círi volja." 22 Thaj vaćarda o Isus kolende so sesa gothe: "Sa mande dija mingro Dad thaj khoni ni džanol ko si o Čhavo, sem o Dad, thaj khoni ni džanol ko si o Dad, sem o Čhavo thaj kola kase o Čhavo mandol te sikavol le." 23 Pale gova irisačo pe sikadene thaj samo lende vaćarda: "Blagoslovime si e jakha save dičhen kova so tumen dičhen. 24 Golese kaj, vaćarav tumende kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen kova so tumen dičhen, al ni dikhlije, thaj manglje te šunen kova so tumen šunen, al ni sunde." 25 Tegani uštijo jekh tare učitelja tare Mojsijaso zakon te iskušil e Isuse thaj pučlja le: "Učitelju! So trubul te čerav te dobiv o džuvdipe bizo meripe?" (aiōnios g166) 26 O Isus phenda lese: "So si pisimo ane Mojsijaso zakon? Sar tu gova haljare?" 27 Vov phenda e Isuses: "Mang e Gospod círe Devle sa círe ilesa, sa círe dušasa thaj sa círe zorasa thaj sa círe godasa," thaj: 'Mang círe pašutne sar korkore tut.' 28 O Isus

vaćarda lese: "Šukar vaćardan. Čer gova thaj ka živi!" **29** Al kova učitelji e zakoneso mangla te opravdil pe, pa pučlja e Isuse: "Ko si mingro pašutno?" **30** Pe gova o Isus lija te vaćarol kava: "Jekh manuš đelo taro Jerusalim ano Jerihon thaj dolde le e čora. Von uljarde lese šeja, marde le, ačhade le opaš mule pašo drom thaj đele pese. **31** Slučajno gole dromesa nakhlo nesavo svešteniku. Kana dikhija le, crdija pe lestar ki aver rig thaj nakhlo. **32** Gija i nesavo levito: kana avilo ke gova than thaj dikhija le thaj nakhlo ki aver rig. **33** Tegani paše leste avilo i nesavo Samarijanco savo đelo gole dromesa. Thaj kana dikhija le, pa pelo lese žal. **34** Avilo, koslja e manuše rane uljesa thaj moljasa thaj paćarda len. Pale gova čhuta le ke piro her thaj inđarda le ani mehana thaj dikhija pe leste. **35** Theara đive o Samarijanco ikalda duj srebrenjakura, dija ko manuš kasi sasa i mehana thaj phenda lese: 'Dikh pe leste. Te trošisadan pobut, me ka poćinav kana ka iriv man.' **36** Tegani o Isus pučlja: "So de godi akana? Ko tare kala trin džene sikadilo sar pašutno kole manuše save dolde e čora?" **37** A o učitelji e zakoneso phenda lese: "Kova savo sikada milosrđe." Tegani o Isus vaćarda lese: "Dža thaj i tu čer gija." **38** Kana o Isus thaj lese sikade đele pre malo Jerusalim, avile ane jekh gav. Gothe živisada jekh džuvli savi akhardola Marta, thaj voj primisada len ane piro čher. **39** La sasa phen savi akhardola Marija. Voj bešli paše pingre e Isusesa thaj šunda leso sikajipe. **40** Al i Marta dikhija pobut anu bući thaj sar emlače te kandol e Isuse. Avili pašo Isus thaj pučlja le: "Gospode! Šukar li si kava so mingri phen ačhada man korkora te kandav tut? Vaćar laće te pomožil man." **41** O Gospod phenda laće: "Marto, Marto! Sikiri tut thaj trudi tut paše but buća. **42** A samo jekh trubul. I Marija čiri phen birisada kova so si pošukar, thaj gova ni ka lol pe latar."

11 Jekh đive o Isus molisajlo ane jekh than. Kana ačhilo e molitvase, jekh tare lese sikade vaćarda lese: "Gospode, sikav amen te moli amen, sar so o Jovane o Krstitelj sikada pe sikaden." **2** O Isus vaćarda lende: "Kana molin tumen, vaćaren: 'Dade [amaraja ko nebo], te svetil pe čiro alav! Te avol čiro carstvo. [Te avol čiro manglipo ki phuv sar ko nebo.] **3** Xamase so trubul amen de amen svako đive. **4** Oprosti amare grehura, sar so i amen oprosti kolendje so čeren grehura premal amende! [Thaj ikal amen taro bilačipe]." **5** Pale gova o Isus vaćarda: "Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke piro amal ki opaš i rat te rodol mangro lestar vaćarindoj: 'Amala, de man trin mangre, pa ka iriv tuće. **6** Golese kaj avilo ke mande taro drom mingro amal thaj naj so te čhuvang angle leste.' **7** A vov andral te phenol: 'Ačhav man ko miro! Mingro vudar si phanglo thaj mingre čhavje si mancar ano than e pašljimaso thaj našti uštav te dav tut!' **8** Vaćarav tumende: te ni uštilo golese kaj si lesu amal, ka uštol te dol le golese so si uporno thaj ka dol le kober trubul le. **9** Golese vaćarav tumende: Manden thaj ka dol pe tumende! Roden thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol tumende! **10** Golese kaj dži jekh savo mandol, dol pe lese; thaj kova savo rodol, ačhola; thaj savo marol, putardol lese. **11** Savo dad tumendar, kana bi o čhavo rodola [mangro, vov bi dola le bar? Il bi rodola] mache, vov bi dola le sape? **12** Il te mangla angro, te dol le škorpija? **13** Kana tumen, bišukar manuša,

džanen šukar buća te den tumare čhaven, kober pobut tumaro Dad taro nebo ka dol Sveti Duxo kolendje save molin le?" **14** Jekh drom o Isus tradija e bende taro manuš savo naštine te vaćarol. Kana iklilo o beng, kova manuš lija te vaćarol thaj e manuša sesa zadivime. **15** Al nesave lendar vaćarde: "Zorasa e Veelzevulese, e bendeđe šorutnese, tradol e benden." **16** A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znako te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. **17** Al o Isus džanglja so den godi thaj phenda lende: "Dži jekh carstvo savo si ulado, ka properol thaj čher ane savo naj sloga, ka properol. **18** Gija, te avol o Satana ulado ane peste, sar šaj te ačhol leso carstvo? Me phenav kava golese so vaćaren kaj me tradav e benden e Veelzevulese zorasa. **19** Al te me e Veelzevulese zorasa tradav e benden, save zorasa traden len tumare sikade? Golese von korkore ka dokažin tumende kaj sen bande. **20** Al te me e Devlese zorasa tradav e benden, onda avilo tumende o Carstvo e Devleso." **21** O Isus vaćarda: "Kana o zuralo manuš savo naoružil pe, ačhola piro čher, leso barvalipe si šukar arakhado. **22** Al kana avol pozuralo lestar thaj pobedil le, ka lol sa lesu oružje ane savo pačaja thaj ka ulavol pirencar gova so lija tare kova manuš. **23** Ko naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni čidol, vov onda čhorol." **24** "Kana o bilačo duxo ikljol andaro manuš, džal ke šuće phuva te rodol than kaj šaj odmoril pe. Kana ni ačhola gasavo than, vaćarol: 'Ka iriv man ano čher kotar iklijem.' **25** Kana ka iril pe, ačhola gova čher šulado thaj lačhardo andral. **26** Tegani džal thaj ačhola efta avere duxuren, pobilačne pestar, thaj katane aven andre thaj bešen gothe. Thaj ko kraj avol e manuše pobilačne nego angleder." **27** Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli tare manuša dija vika zurale vaćarindoj: "Blagoslovimi i džuvli savi inđarda tut ane piro vođi thaj dija tut čući!" **28** Al o Isus phenda: "Vadži poblagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le." **29** Sar e manuša lije pobut te cíden pe, o Isus lija te vaćarol lende: "Kaja generacija si bilačhi. Rodol znako thaj ni ka dol pe aver znako samo o znako savo sasa e prorokose e Jonase. **30** Golese kaj, sar so o Jona sasa znako e manušende save živisade ano foro Niniva, gija i me, o Čhave e manušeso, ka avol znako e manušende tari kaja generacija. **31** Ko dive taro baro sudio e Devleso i carica so angleder vladisada e južnone phuvasa, ka uštol thaj ka osudil e manušen tari kaja generacija, golese kaj avili tare empalune phuva te šunol e Solomonesi mudrost. Al ak, kate si khoni pobaro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. **32** Ko dive taro baro sudio e Devleso e manuša so bešle ano purano foro Niniva, ka ušten i ka osudin e manušen tari kaja generacija, golese kaj kajisajle kana o Jona propovedisada lende. Al ak, kate si khoni pobaro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!" **33** "Khoni ni phabarol i svetiljka pa te čhuvol la talo garado than il talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetiljka kaj te šaj dičhen o svetlost kola so den ano čher. **34** Čiri jahk si sar svetiljka e telose. Ako si čiri jahk si sasti, sa čiro telo ka avol osvetlimo. Ako si čiri jahk bilačhi, čiro telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi redo gova svetlost ma te avol ane tute i tama. **36** Golese, te si sa čiro telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, tegani sa čiro džuvdije ka avol osvetlimo sar kana i svetiljka osvetil tut pe svetlosa." **37** Kana o Isus vadži vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. O

Isus ġeľo ke leste thaj bešlo ko astali. **38** Al o farisejo čudisajlo kana diħħilja so o Isus angleder ni thoda pe vasta anglo xape. **39** Tegani lese o Gospod o Isus vaċċarda: "Čače, tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, al andral tumen sen pherde pohlepa thaj bilačipe. **40** Bigodače! Naj li o Dol kova savo čerda e manuše od andral thaj od avral? **41** Nego, den so si andral sar milostinija thaj sa ka avol tumende thodo. **42** Pharo tumende e farisejende so den dešto kotor tari nana, tari ruta thaj taro sa o povrće, al ni marin te ċeren averende kova so si pravedno thaj te manden e Devle. Trubul te den dešto kotor, al ni trubun te ačhaven e považna buča. **43** Pharo tumende e farisejende! Golese so volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana dičhen tumen e manuša, pherde poštuipe premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. **44** Pharo tumende [učiteljuralen tare Mojsijaso zakon thaj farisejonalen, dujemujende!] Tumen sen sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni džanen kaj uštaven len." **45** Tegani phenda e Isuseses nesavo učitelji tare Mojsijaso zakon: "Učitelju, kana kava phene, ladžare i amen!" **46** O Isus phenda lese: "Pharo i tumende, učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so čhoven pe manuša pharipe savo si but pharo inđarimase, a ni tumare najesa ni manden te crden te pomožin nekase. **47** Pharo tumende! Golese so ċeren limora e prorokurende, saven tumare paradada mudarde. **48** Golesa sikaven kaj odobrin gova so ċerde tumare paradada: von mudarde len, a tumen vazden lende limora. **49** Golese o Dol ane lesu mudrost vaċċarda tumendar: 'Ka biċħalav lende prorokuren thaj apostoluren. Nesaven lendar ka mudaren, a e dujtonen ka progonin.' **50** Golese, e manuša tari kaja generacija ka aven kaznime za ko rat savo thavdija tare sa e prorokura taro ċerdipe e svetoso, **51** taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, savo sasa mudardo maškaro žrtveniku thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav tumende, ka rodol pe tari tumari generacija. **52** Pharo tumende učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so garaden o klučo taro džanglipe. Korkore ni den andre, a tumen ni dijen kolen save manglije te den andre." **53** Kana o Isus ikillo gothar, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja lije ani bari holi te protivin pe thaj te pučen le tare but buča. **54** Dikhle te dolen le ani zamka lese lafurencar.

12 Kana ċidije pe but milja manuša, gači kaj lije te uštaven jekh avere. O Isus angleder golestar lija te vaċċarol pe sikadende: "Aračhen tumen taro kvasaco e farisejengo, so si dujemujengo. **2** Golese kaj naj garado khanči so ni ka puċċardol, thaj naj uċħardo khanči so ni ka šundol angle savorende. **3** Golese so si vaċċardo ano mrako, ka šundol ko svetlo. Thaj sa so vaċċarden čorale ko kan ane phangle sobe, tare krovura ka šundol!" **4** "Al vaċċarav tumende, amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren o telo, golestar khanči aver našti ċeren tumende! **5** Ka vaċċarav tumende kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj isi le zor te čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumende, lestar daran! (**Geenna g1067**) **6** Ni li biċċindon pandż ċirklija paše duj pare? Thaj ni jekha ni zabistrol o Dol. **7** A tumende i tumare bala ko šoro si dinde. Golese ma daran! Tumen sen povredna tare pherdo ċirklija." **8** "Gija vaċċarav tumende: Dži jekh ko anglo manuša priznajil kaj

pripadil mande, le i me, o Ċhavo e manušeso, ka priznajiv angle melekura. **9** Al ko man čhudol angle manuša, lestar i me ka odrekniv man angle Devlese melekura. **10** Dži jekh ko vaċċarol nesavo lafi protiv mande, protiv o Ċhavo e manušeso, lese ka avol oprostimo. Al kova ko vaċċarol bilačhe taro Svetu Duxo, lese ni ka avol oprostimo. **11** Kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne thaj anglo vlast, ma daran sar ka branin tumen thaj so ka vaċċaren. **12** Golese kaj o Svetu Duxo ka sikavol tumen ane gova sato so trubul te vaċċaren." **13** Tegani vaċċarda khoni tare manuša e Isuseses: "Učitelju, vaċċar mingre phralease te ulavol mancar kova so ačħada amende amaro dad." **14** O Isus phenda lese: "Manušeja, ko man čħuta sudja il deliċi pe tumende?" **15** Thaj vaċċarda savorende o Isus: "Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa! I sa gači barvalipe te avol manuše, lesu džuvdipe ni avol golestar so isi le." **16** Pale gova o Isus vaċċarda lende kava paramiċ: "Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe. **17** Dija godi ane peste vaċċarindoj: 'So ka cerav? Naj ane soste te ċidav e milajeso ċidipe.' **18** Thaj vaċċarda: 'Kava ka cerav! Ka peravav mingre thana taro dīv thaj ka cerav len pobare thaj gothe ka ċidav mingro dīv thaj sa so isi man. **19** Tegani ka vaċċarav korkoro mande: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Ka odmori tut, ka xa, ka pije thaj ka veseli tut!" **20** Al o Dol lese vaċċarda: 'Bigodačeja! Vadži kaja rat ka lol pe ciri duša tutar. Thaj kase ka ačħol sa gova so steknisan?' **21** Gija si kolesa savo ċidol pese barvalipe ki phuv, a ni ċidol barvalipe savo si šukar ane Devlese jakħha." **22** Tegani o Isus pe sikadende phenda: "Golese vaċċarav tumende: Ma daran za ko tumaro džuvdipe dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! **23** Golese kaj si o džuvdipe pobut taro xape thaj tumaro telo pobut taro urajpe. **24** Dičhen e gavranuren! Sar ni sej̒in, ni ċidien, naj len ni podrumo ni kaj čhoven o dīv, thaj o Dol parvarol len Kozom sen tumen povredna tare ċirklija? **25** A šaj li khoni tumendar golesa so brinil pe te bararov piro džuvdipe paše jekh dive? **26** Kana našti ni gova zala te ċeren, sose brinim tumen za ko sa aver? **27** Dičhen e luluda ki livada sar baron! Ni ċeren buči, ni suven pese šeja, a me vaċċarav tumende kaj ni o caro o Solomon ane pe barvale šeja naj sasa urado sar jekh lendar. **28** Te o Dol e ċara gija uravol ko polje, savi si adive thaj theara čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende vadži pobut? Sose gači zala paċčan? **29** Golese, ma brinim tumen, isi li tumen so te xan il so te pijen. Ma daran! **30** Gija ċeren ke kava sveto e manuša save ni džanen e Devlese. Tumaro Dad ano nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. **31** Nego roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe tumende. **32** Ma daran, mingre cikne bakre! Tumaro Dad manglija te dol tumen te aven ano Carstvo. **33** Biċċinen so isi tumen thaj den e ċororendel. Ćeren tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni našti te avol odori te ċorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal le. **34** Golese, kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo." **35** O Isus vaċċarda lende: "Aven spremna thaj urade za ki buċi thaj tumare svetiljke te aven phabar, **36** sar manuša save aduċāren pe gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko vudar. **37** E kandine save si spremna thaj aduċāren pe gospodare te iril pe, ka aven

blagoslovime. Čače vačarav tumende, o gospodari korkoro ka uravol pe sar kandino thaj ka phenol lende te bešen thaj ka avol te kandol len thaj ka dol len te xan. **38** O gospodari šaj ka avol ki opaš i rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e kandine save adućaren. **39** A kava džanen: kana bi džanola o čerutno ke save sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. **40** Thaj tumen aven spremna, golese so me, o Čavo e manušeso, ka avav kana ni ka den godi ane save sato." **41** A o Petar pučlja e Isuse: "Gospode! Vačare li amende e sikadende kaja paramič, il savorende?" **42** A o Isus vačarda lese: "Savo si devlikano thaj džanglo kandino kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese kandine te dol len te xan ko vreme? **43** Blagoslovimo si gova kandino kas o gospodari kana avol arachol le sar čerol gijate! **44** Čače vačarav tumende, o gospodari pe sa piro barvalipe ka čhuvol e kandino. **45** Ako vačarol o kandino ane po ilo: 'O gospodari ni ka avol sigate' thaj lol te marol avere kandinjen thaj e sluškinjen thaj xal em pijol thaj matol. **46** O gospodari ka avol ano dive kana vov ni adućarol thaj ano sato kana ni dol godi, ka čhinol e kandino ke kotora thaj ka čhuvol le maškar kola save ni pačan ano Dol. **47** A kova kandino save džanglia so leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pale leso manglipe ka avol but mardo. **48** A okova kandino save ni džanglia e gospodaresi volja, a čerda khanči sose ka avol mardo, ka marol pe zala. Kase dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol pe lestar." **49** Thaj o Isus vačarda: "Me aviljem te čhudav i jag e sudosi ki phuv. O, sar bi mangava te avol već phabard! **50** Al me trubul te krstima mučimasa thaj but mande pharo sa dok ni čerdol gova!" **51** Dal den godi kaj me aviljem te anav mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulajpe maškare manuša. **52** Golese od akana ka aven ulade e pandž čherutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a duj ka aven protiv gola trin. **53** Ka uštol o dad protiv o čhavo thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej protiv i dej, i susaj protiv i bori thaj i bori protiv piri susaj." **54** Thaj o Isus vačarda e manušende: "Kana dičhen kaj e kale oblakura čiden pe nakaro zapad tumen phenen: 'Ka dolpese bršnd', i gija avol. **55** Kana dičhen taro jug phurdol, vačaren: 'Ka avol tatipe' thaj gija avol. **56** Dujemujende! O muj e phuvako thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren akala znakura so čerdon akana? **57** Tumen korkore trubul te džanen so si šukar! **58** Te khoni tužil tumen zbog o dugo save ni irisaden thaj inđarol tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te ma vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phanglipe. **59** A ako phandol tut vačarav tuće: Ni ka iklike gothar dok ni počine dži i paluni para."

13 Ane gova vreme odori sesa nesave save phende e Isusesere tare Galilejcura savengo rat o Pilat mešisada lende kurbanurencar. **2** O Isus phenda lende: "Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si pogrešna tare avera Galilejcura? **3** Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren. **4** Il, so si kole dešohtonecar pe kaste pelo o toranjano Siloam thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare sa avera manuša so bešen ano Jerusalim? **5** Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren." **6** O Isus vačarda

lende kaja paramič: "Jekhe manuše sasa smokva sadime ano vinograd. Kana avilo te dičhol dal anda bijandipe, ni arakhija pe late khanči. **7** Tegani vačarda e manušese save čerda bući ko vinograd: 'Ak, trito berš sar avav te rodav bijandipe pi kaja smokva, al ni arakhav khanči. Čhin la! Sose te šućarol i phuv?' **8** Kova manuš lese phenda: 'Gospodaron! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav lače gunoj. **9** Šaj ka bijanol aver berš. Te na, ka čhine la.' **10** Kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato. **11** sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandardi dumesa taro bilačho duxo thaj sasa nasvali dešohto berš thaj naštine te ispravil pe. **12** Kana o Isus dikhija la, dija la vika thaj phenda lače: "Džuvlje! Oslobođimi san tare čiro nasvalipe!" **13** Čhuta pe late pe vasta, thaj voj sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. **14** Tegani o šorutno tari sinagoga but holajlo sose o Isus sastarda ko savato thaj vačarda e manušende: "Ilsi šov dīve ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke gola dīve te sastardon, a na ko savato!" **15** O Gospod o Isus tegani phenda lende: "Dujemujende! Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni inđaren le te pijol paj?" **16** A kala čheja tare Avraamesi kuščik sava o Satana phanglia ak dešohto berš, sose te na putrol pe ko savato?" **17** Kana kava šunde, ladžajle savore save sesa protiv leste, al sa avere manuša sesa baxtale paše sa e šukar buća so o Isus čerda. **18** Tegani o Isus vačarda: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **19** Vov si sar seme e gorušicako, save lol o manuš thaj čhudol le ane piro vrt. Vov barol thaj čerdol baro kaš thaj e čiriklia aven thaj čeren pese gnezdura ane lese raja." **20** Thaj palem o Isus vačarda: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **21** Vov si sar kvasaco save i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol." **22** Dok o Isus phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj maškare gava thaj sikavola e manušen. **23** Khoni pučlja le: "Gospode, dal samo zala ka aven spasime?" O Isus phenda lende: **24** "Trudin tumen te den ko tesno vudar e neboso, golese kaj but džene, vačarav tumende, ka manden te den, al ni ka šaj. **25** Kana o čherutno uštol thaj phandol e vudara tare piro čher, ka avol tumende but kasno. Tegani ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka den vika: 'Gospode! Putar amende e vudara!' Al vov ka vačarol tumende: 'Ni pindžarav tumen katar sen.' **26** Tegani ka vačaren: 'Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikadan!' **27** Al vov ka phenol: 'Vačarav tumende: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačipe čeren!' **28** Gothe ka roven thaj ka ka škripin dandencar, kana ka dičhen e Avraame, e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokurenano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avral. **29** But džene ka aven taro istok thaj taro zapad, taro sever thaj taro jug thaj ka bešen pašo astali ano Carstvo e Devleso. **30** Thaj dikh, kola so si akana anglat odori ka aven empalal, a kola save si empalal odori ka aven emanglal." **31** Ane gova dive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: "Ikliji thaj dža akatar, golese so o caro o Irod mandol te mudarol tut!" **32** O Isus phenda lende: "Džan thaj vačaren gole lisicače: 'Ak, ikalav e benden thaj sastarav adive thaj theara, a trito dive ka završiv.' **33** Al adive, theara thaj prektheara trubul te džav mingre dromesa, golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. **34** Jerusalime,

Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj čhude bara pe kola saven bičhalda o Dol tuče! Kozom droma manglijem te čidav círe čhavoren sar i khanji pe pujoren tale pe phaka, al ni manglijen! 35 Ak, tumaro čher ka avol pusto. A me vačarav tumende: Ni ka dičhen man sa dok ni vačaren: 'Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso.'

14 Ke jekh savato o Isus delo ko jekh šorutno e farisejengo te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhlie ane leste so ka čerol. 2 Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus savo sasa nasvalo taro nasvalipe e pajeso. 3 Thaj o Isus pučija e učiteljuren tare Mojsijaso zakon thaj e farisejen: 'Premale Mojsijaso zakon, šaj li te sastara ko savato il našt?' 4 Al von khanči ni vačarde. Tegani o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj džal. 5 Pale gova lende vačarda: 'So den god? Te perol čiro čhavo il čiro guruv ano bunari, ni li ka ikale le sigate ano savatno dive?' 6 Thaj ni sasa len so te phenen ke lese lafura. 7 Kana o Isus dikhlia sar e manuša save avile te xan, roden pese šukar thana kaj te bešen anglal, vačarda lende kaja paramič: 8 'Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lačhe anglune thana. So ako si akhardo pobaro manuš tutar? 9 Tegani kova manuš so akharda tut ka avol thaj ka vačarol tuče: 'De gova than kalese.' Tegani ka ladžare tut thaj ka crde tut te beše ko emposlednjo than savo ačhilo. 10 Nego, kana khoni akharol tut ko abav, dža thaj beš ko poslednjo than. Tegani ka avol kova so akharda tut, thaj ka vačarol tuče: 'Amala! Arakhlijam tuče pošukar than.' Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. 11 Golese so, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo." 12 Pale gova o Isus vačarda kolese so akharda le: "Kana de xamase il večera, ma akhar círe amalen ni círe phralen, ni círe familija, ni círe barvale pašutnen, golese so i von tut ka akharen ko xape thaj gija irin tuče. 13 Gija kana círe gozba akhar e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren. 14 Tegani ka ave blagoslovimo, golese kaj naj len sar te nagradin tut. Al o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe." 15 Kana kava šunda jekh tare manuša savo bešlo pašo astali, vačarda e Isuseso: 'Blagoslovimo si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!' 16 Al o Isus phenda lese: 'Jekh manuš čerda bari gozba thaj akharda bute manušen. 17 Kana sasa o vreme e xamaso, bičhalda pe kandino te vačarol e akhardende: 'Sa si postavimo ko astali. Aven!' 18 Al savore lije te vačaren kaj našti te aven. Jekh vačarda lese: 'Cindem njiva thaj džav te dikhav savi si. Moliv tut, vačar e gospodarese kaj golese našti te avav.' 19 Aver phenda: 'Cindem deš guruven thaj džav te probiv len sar orin. Moliv tut, vačar e gospodarese kaj golese našti avav.' 20 Trito vačarda: 'Andem mande romnja. Golese našti avav.' 21 Thaj avilo o kandino thaj phenda pe gospodarese so phende lese. Tegani o gospodari holajlo thaj vačarda pe kandinese: 'Dža sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren!' 22 Kana gova čerda, vačarda o kandino pe gospodarese: 'Čerdem sar so vačardan, al isi vadži thana.' 23 O gospodari vačarda e kandinese: 'Iklij ke droma thaj pale ograde thaj čhuv kolen so ačhen gothe, te aven te pherdol o čher. 24 Golese vačarav

tumenđe kaj nijekh kole anglunendar kas akhardem ni ka xal tari gozba.' 25 Đele e Isusesa but manuša. Vov irisajlo thaj vačarda lende: 26 'Te khoni mandol te avol mingro sikado, trubul te mandol pobut man, nego pe dade thaj pe da, pe romnja thaj pe čhaven, pe phralen thaj pe phejen, pobut, nego čak i piro džuvdipe. Savo ni čerol gija, našti avol mingro sikado. 27 Golese kaj, ko mandol te avol mingro sikado, mora te indarol piro krsto thaj te džal pale mande. 28 Te khoni tumendar mandol te čerol kula, na li angleder ka dinol kozom ka trubul lese thaj ka dičhol šaj li te završil la? 29 Te čerda samo o temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil la, savore save ka dičhen gova ka maren muj lesa 30 vačarindo: 'Kava manuš lija te čerol i kula thaj naštine završil la.' 31 Il savo caro kana džal te marol pe avere carosa, angleder golestar ni bešol te dičhol dal ka šaj pe deše miljencar te marol pe kolesa so indarol pesa biš milje? 32 Te našti, bičhalol manušen, dok si kova aver caro dur thaj molil le te mirin pe. 33 Gija akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le, našti avol mingro sikado." 34 Tegani o Isus vačarda: "O lon si šukar. Al kana hasarol piro londipe, sosa ka londarol pe? 35 Naj lačho ni e phuvaće, ni gunojese, gijate o lon čhudol pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!"

15 Pašo Isus čidje pe pherdo carimura thaj but grešnikura te šunen so sikavol. 2 Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon vačarena maškar peste: 'Kava primil e grešnikuren thaj xal lencar.' 3 Golese o Isus lende vačarda kaja paramič: 4 'Te khanika tumendar isi šel bakre thaj jekh lendar hasardol, so ka čerol? Ka ačhavol e enjavardeš thaj enja ki pustinja thaj ka džal te rodol gola jekha so hasajli sa dok ni arachol la. 5 Thaj kana arachol la, čhuvol la radosno ke piro piko. 6 Kana avol čhere, dol vika pe amalen thaj e pašutnen vačarindo: 'Radujin tumen mancar! Arakhlijem mingra hasarde bakra!' 7 Vačarav tumende kaj ano nebo ka avol pobaro radost pašo jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura nego paše enjavardeš thaj enja pravedna savende ni trubul pokajipe." 8 O Isus vačarda thaj kava: "Il, te nesavi džuvli isi la deš srebrenjakura thaj hasarol jekh, so ka čerol? Ka phabarol i svetiljka thaj ka šulavol o čher thaj ka rodol šukar sa dok ni arachol la? 9 Thaj kana arachol la, akharol pe amalinjen thaj e pašutnen thaj phenol lende: 'Radujin tumen mancar! Me arakhlijem o srebrenjako so hasardem!' 10 Gija, vačarav tumende kaj maškare melekura e Devleso ka avol pobaro radost pašo jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura." 11 Thaj o Isus vačarda: "Jekhe manuše sesa duj čhaye. 12 O ciknjeder vačarda e dades: 'Dadel! De man kotor taro barvalipe so preperol mande.' Thaj o dad ulada lende o barvalipe. 13 Pale nesavo dive, čidja o ciknjeder čhavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe thaj živisada dilikane. 14 Kana xalja sa e pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te xal. 15 Golese đelo ki jekh manuš te čerol bući. Gova manuš bičhalda le ane piro polje te arachol e balen. 16 O čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. 17 Tegani avilo ane peste thaj vačarda: 'Kobor e bućarne ke mingro dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo! 18 Ka džav ke mingro dad thaj ka vačarav lese: 'Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute. 19 Naj sem vadži

dostojno te akhardivav čiro čhavo. Le man sar jekhe tare čire bućarne.” 20 Tegani ušilo thaj delo ke piro dad. A kana sasa vadži dur, dikhla le lesa dad thaj pelo lese žal. Prastija ke leste, zagrlisada le thaj čumidija le. 21 Tegani o čhavo vaćarda lese: ‘Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute! Naj sem vadži dostojno te akhardivav čiro čhavo.’ 22 Al o dad phenda pe kandinende: ‘Sig! Ikalen emlačho fostano thaj uraven le! Čhoven lese angrustik ko va thaj sandale ke pingre! 23 Anen e terne thule guruve thaj čhinjen le, te xa thaj te raduj amen, 24 golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo! Thaj lije te radujin pe. 25 O phureder čhavo sasa ano polje. Kana avilo pašo čher, šunda čhelipe thaj bašalipe. 26 Tegani dija vika jekhe kandino thaj pučlja le: ‘So si gova?’ 27 Vov phenda lese: ‘Čiro phral avilo. Čiro dad čhinda e terne thule guruve, golese so dikhla le džuvdove thaj saste.’ 28 Tegani o phureder phral holajlo thaj ni manglja te avol andre. Al iklilo lesa dad thaj molisada le te dol ano čher. 29 Al vov vaćarda pe dadese: ‘Ak, kandav tut sar robo gači berša thaj nikad ni phagljem čiro lafi. Thaj mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujiv man mingre amalencar. 30 Al kana avilo čiro čhavo savo čiro barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese terne thule guruve.’ 31 A o dad phenda lese: ‘Mingro čhavo! Tu san uvek mancar thaj sa so si mingro, si čiro. 32 Al trubul te raduj amen thaj te ava baxtalo, golese kaj čiro phral sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo.’

16 O Isus vaćarda pe sikadende kaja paramič: “Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila lesa barvalipe. Le tužisade kaj xalja lesa barvalipe. 2 Golese o barvalo akharda le thaj vaćarda lese: ‘So šunav kava tutar? Sikav mande o dñipe tare čiri bući pe mingro barvalipe, golese kaj našti vadži pe mingro barvalipe te ave upravitelji.’ 3 Tegani o upravitelji vaćarda ane peste: ‘So ka čerav? O barvalo gospodari mingro ka lol mandar i bući. Naj man zuralipe te hunav thaj ladžav te mangav. 4 Džanav so ka čerav, te primin man savore ane pe čhera kana ka ačhav bizi bući.’ 5 Thaj dija vika sa kolen save sesa lese gospodarese dužna thaj pučlja e prvone: ‘Kobor duguji mingre gospodarese?’ 6 Vov phenda: ‘Šel bačve taro maslinsko ulje.’ Tegani o upravitelji vaćarda lese: ‘Le čiro lili, beš thaj sigate pisi pinda.’ 7 Pale gova pučlja e dujtone: ‘A tu, kobor duguji?’ Vov phenda: ‘Šel mere div.’ Thaj vaćarda lese: ‘Le čiro lili thaj pisi ohtovardes.’ 8 Tegani o barvalo gospodari hvalisada pe bičaćutne upravitelje, kotor si džanglo so gija čerda. Čače, e manuša tare kava sveto po snalažljivo postupin premal kola save si slična lende thaj si po džangle, nego e manuša e svetlose. (aiōn g165) 9 Thaj me vaćarav tumende: so isi tumen barvalipe kale svetoso, upotrebin le te čeren tumende amalen. Kana ni ka avol tumende više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven primime ane čhera sa e divesende ano nebo. (aiōnios g166) 10 Ko si verno ane cikne buća, vov ka avol verno i ane pobare buća; thaj ko naj verno ane cikne buća, vov ni ka avol verno ni ane pobare buća. 11 Gijate te naj sen verna ane barvalipe kale svetoso, ko ka dol tumen čačukano barvalipe? 12 Te naj sen verna ane avereso barvalipe, ko ka dol tumen tumaro? 13 Nijekh kandino našti kandol tari jekh drom duje

gospodaren. Il jekhe ka mrzi, a dujtone ka mande; il jekhe ka šune, a e dujtone ni ka šune. Našti kanden thaj e Devle thaj o barvalipe.” 14 Sa kava šunde i e fariseja, save sesa pohlepna parende, thaj marde muj e Isusesa. 15 O Isus phenda lende: “Tumen čeren tumen pravedna angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si vredno ane manušende jakha, si gadno ane Devlese jakha.” 16 Tegani o Isus vaćarda: “E Mojsijaso zakon thaj e lila save pisisade e prorokura, sikljona sa dži kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani propovedil pe o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso thaj savore den zor te džan ane leste. 17 Al gova ni značil kaj o Zakon više ni vredil, golese so poloče si te načhen o nebo thaj i phuv, nego jekh slovo andaro Zakon te perol. 18 Dži jekh savo mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba čerol; thaj savo lol džuvlja sava lako rom mukhlja, preljuba čerol.” 19 O Isus vaćarda vadži jekh paramič: “Sasa jekh barvalo manuš. Sasa urado ane barvale šeja thaj živisada ano barvalipe, but xalja thaj pilja svako dive. 20 Angle leso vudar pašljola jekh phumbalo – sasa le but čirura thaj čoro, saveso alav sasa Lazar. 21 Vov čeznila te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso astali. Čak thaj e džukle avena thaj čarena lese phumba. 22 Kana mulo o čoro, e melekura indarde le ani angali e Avraame. Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. 23 Ano than kaj si e mule, ane bare muke, o barvalo vazdija pe jakha thaj odural dikhla e Lazare ani angali e Avraame. (Hadēs g86) 24 Thaj dija vika: ‘Dade Avraame! Smilutut pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol piro naj ano paj, te šudarol mingri čhib, golese kaj sem but mučimo ane kaja jag.’ 25 Al o Avraam phenda: ‘Čhaveja! De tut godi kaj ane čiro džuvdipe sasa tut sa šukar, a e Lazare sa bilačhipe. Akana lese kate šukar, a tu muči tut. 26 Thaj prekale sa gova maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odori tumende, našti; ni gothar amende te načhen.’ 27 Tegani vaćarda o barvalo manuš: ‘Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher mingre dadeso. 28 Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lende te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.’ 29 O Avraam phenda lese: ‘Len isi e Mojsijaso zakon thaj e lila save pisisade e prorokura. Len nek šunen.’ 30 Al o barvalo vaćarda lese: ‘Na, dade Avraame! Te avilo lende khoni tare mule, ka pokajin pe.’ 31 O Avraam phenda lese: ‘Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštilo khoni tare mule.’”

17 O Isus vaćarda pe sikadende: “O iskušenje mora te avol, al pharo kolese prekal kaste avol o iskušenje. 2 Pošukar ka avol lese te phanden baro bar tari vodenica ke lesi kor thaj te čhuden le ano more, nego te indarol ano greh jekhe tare kala cikne. 3 Aračhen tumen! Te grešisada čiro pačavno phral il phen, vačar lende kaj gova naj šukar. A te pokajisajlo, oprosti lese! 4 Thaj te efta droma ko dive grešisada premal tute thaj efeta droma avilo tute vaćarindoj: ‘Kajiv man,’ oprosti lese.” 5 E apostolura vaćarde e Gospodese: “De amen po but pačaipre.” 6 O Gospod vaćarda: “Kana bi avola tumen pačaipre gači cikno sar e gorušicako seme thaj bi vaćarena kale dudinkače: ‘Ikal tut taro koreno thaj sadji tut ano more!', bi šunola tumen. 7 Savo tumendar ka phenol pe kandinese, savo hunol i phuv il

aračhol e bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro'? Nijekh tumendar. 8 Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer mande te xav! Čhuv tuće i kecelja thaj kande man dok xav thaj pijav! A pale gova šaj i tu te xa thaj te piće.' 9 E kandinese ni zahvalil pe o gospodari, golese so si gova lesi bući. 10 Gija i tumen, kana čeren gova so tumende phenda o Dol, vaćaren: 'Naj sam vredna hvalaće. Samo sam kandine save čera amari bući.' 11 Kana o Isus đelo ano Jerusalim, nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. 12 Thaj kana dija ane jekh foro, arakhlije le deš gubavcura, save ačhena dur. 13 Von zurale dije vika vaćarindo: 'Isuse, Gospode! Smilui tut pe amendel!' 14 Kana len dikhlija, vaćarda: 'Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurende.' I gija phirindo sastile. 15 Jekh lendar dikhlija kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andare sa o glaso. 16 Pelo angle Isusesse pingre thaj zahvalisajlo. Gova sasa Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučja le: 'Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja?' 18 Sar maškar lende ni arakhlija pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devles, nego samo kava manuš andari aver phuv?' 19 Tegani vaćarda lese: 'Ušti thaj dža! Ćiro pačaipe spasisada tut.' 20 Jekh džive pučlje e fariseje e Isuse: 'Kana ka avol o Carstvo e Devleso?' O Isus phenda lende: 'O Carstvo e Devleso ni ka avol te dičhol pe jakhencar. 21 Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori si!' Golese kaj o Carstvo e Devleso si maškar tumende!' 22 A pe sikadende o Isus phenda: 'Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen man barem jekh džive kana me, o Čhavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka Šaj. 23 Tegani e manuša ka vaćaren tumende: 'Ak, kate si', il: 'Ek, odori!' Al ma ikljen thaj ma prasten lencar te roden man. 24 Golese so me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strelif andaro nebo thaj ka svetlij sa so si talo nebo. 25 Al angleder trubul but te avav mučimo thaj kala kuštika mora čhuden man pestar. 26 Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso, gija i ka avol ane divesa kana me, o Čhavo e manušeso, ka avav. 27 Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova džive dži kana o Noja đelo ano brodo. Tegani avilo o baro paj thaj tasile sa kola save ni sesa ano brodo. 28 Gija sasa i ano vreme kana živilasa o Lot. E manuša ano foro i Sodoma xalje, pilje, činde, bičinde, sadisade thaj vazdije čhera. 29 Al ano džive kana iklilo o Lot andari Sodoma, čalada i jag thaj taro nebo pele žuta bara save phabon thaj mudarde sa kolen so ačhile ano foro. 30 Gija ka avol i ane gova džive, kana ka avav me, o Čhavo e manušeso. 31 Ane gova džive ko ka avol ko krovo, a lese stvara ano čher andre, ma te uljol te lol len! Thaj ko si ano polje, ma te iril pe ano foro pale pe stvara. 32 Den tumen godi so sasa e Lotes romnjasa! 33 Ko dičhol te aračhol piro džuvdipe, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe, ka aračhol le. 34 Vaćarav tumende, ane goja rat kana ka avav, duj manuša ka pašljon ko than e pašljimaso: jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado. 35 Thaj duj džuvdipe ka meljin ano milin: jekh ka lol pe, a i dujto ka avol ačhadi. 36 [Duj murša ka aven ki njiva: jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado.] 37 Tegani e sikade pučlje e Isuse: 'Kaj, Gospode?' Vov phenda lende: 'Kaj si o mulo telo, odori čiden pe i e lešinara.'

18 O Isus vaćarda pe sikadende paramič te sikavol len sar trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. 2 Vaćarda:

"Ane jekh foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlestari thaj ni marisada e manušende. 3 Ane gova foro sasa i jekh romni savako rom mulo. Voj stalno avola leste thaj molisada le: 'De man pravda angle kova savo tužil man!' 4 Vov jekh vreme ni manglia te pomožil lače, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro pese: 'Iako ni darav taro Dol thaj ni mariv e manušende, 5 ka dav pravda kala udovica golese so avol but droma ke mande, te ma avol te dosadil man!' 6 Tegani vaćarda o Gospod o Isus: 'Šunen so vaćarda kova bičačutno sudija! 7 Ni li ka dol pravda o Dol pe birime manušen save ano rojipe molin pe lese rat thaj džive? Vov li ka ačhavol len te adućaren? 8 Vaćarav tumende, kaj sigate ka dol len pravda. Al me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav ki phuv, ka arakhav li maškare manuša gasavo pačaipe?' 9 Tegani o Isus vaćarda jekh paramič kolende save dije godi pese kaj si čačutne thaj korkore pes dikhlije pobaren averendar: 10 'Duj manuša đele ano Hram te molin pe e Devles: Jekh sasa farisejo, a dujto carinco. 11 O farisejo ačhilo thaj molisada ane peste: 'Devla! Hvaliv tut kaj naj sem sar kala avera manuša: čora, bičačutne, preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj droma ko kurko, dav tut dešto kotor tare sa so zaradiv.' 13 Al o carinco ačhilo odural. Ni manglia ni pe jakha te vazdol ko nebo, nego čalada pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj vaćarda: 'Devla, av milostivo mande, e grešnikose!' 14 Vaćarav tumende: o carinco đelo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o farisejo. Golese so dži jekh, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo.' 15 Ande anglo Isus i e cikne čhavoren te čhuvol pe vasta pe lende thaj te blagoslovljen. Kana gova dikhlije e sikade, vaćarde lende te ni čeren gova. 16 Al o Isus dija len vika thaj phenda: 'Mučhen e čhavoren te aven ke mande thaj ma ačhavlen len, golese so gasavende preropol o Carstvo e Devleso! 17 Čače vaćarav tumende, ko ni primil o Carstvo e Devleso sar čhavoro, ni ka dol ane leste!' 18 Jekh šorutno pučlja e Isuse: 'Učitelju šukareja, so te čerav te avol man džuvdipe bizo meripe?' (aiōnios g166) 19 O Isus phenda lese: 'Sose akhare man šukareja? Khoni naj šukar, samo o Dol. 20 E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuj če dade thaj če da!' 21 O šorutno vaćarda: 'Sa kava čerdem tare mingro ternipe.' 22 Kana kava o Isus šunda, vaćarda lese: 'Vadži jekh trubul tut: bićin sa so isi tut, thaj e pare de e čororenđe thaj ka avol tu barvalipe ko nebo. Pale gova av thaj dža pale mande!' 23 Kana gova šunda o barvalo, sasa but bibaxtal, golese kaj sasa le but barvalipe save ni manglia te bičinol. 24 Kana dikhlija o Isus kaj sasa bibaxtal, vaćarda: 'Kobor si pharo e barvalende te den ano Carstvo e Devleso! 25 Poločhe si e kamilace te načhol maškare kana e suvaće, nego o barvalo te dol ano Carstvo e Devleso!' 26 E manuša save šunde le, pučlje: 'Onda ko šaj te avol spasimo?' 27 O Isus phenda: 'So si nemoguće e manušende, e Devlesi moguće.' 28 Tegani o Petar phenda: 'Ak, amen ačhadam sa so sasa amen, te dža pale tute.' 29 O Isus vaćarda lende: 'Čače vaćarav tumende: Dži jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj dej, il e čhaven pašo Carstvo e Devleso, 30 ka primil akana vadži pobut ke akava sveto kolestar so ačhada, thaj ka primil džuvdipe bizo

meripe ko sveto savo ka avol." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Čidija o Isus e dešuduje apostoluren thaj vaćarda lende: "Ake, dža upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa kova so e prorokura pisisade ano Sveti lili mandar, taro Čhavo e manušeso. 32 Ka den man ke manuša save ni džanen e Devlese, thaj ka maren muj mancar. Ka ladžaren man thaj ka čhungaren man. 33 Ka šibin man thaj ka mudaren man, al me o trito dive ka uštav tare mule." 34 E sikade khanči ni haljarde tare gova so vaćarda o Isus. O značenje tare kala lafura sasa lendar garado thaj ni džanglij se sasa lende vaćardo. 35 Kana o Isus reslo pašo foro Jerihon, sasa jekh koro manuš savo bešindoj mangljarola ko drom. 36 Kana o koro šunda kaj pherdo manuša načhen, pučja: "So si gova?" 37 Vaćarde lese kaj načhol o Isus taro foro Nazaret. 38 Tegani o koro dija vika: "Isuse, Čhaveja e Davideso, smilui tut pe mande!" 39 Nesave manuša save đele anglo Isus, phende lese te ma dol vika gaći, al vov vadži pozurale dija vika: "Čhaveja e Davideso, smilui tut pe mande!" 40 O Isus ačhilo thaj vaćarda te anen e kore manuše paše leste. Kana ande le, pučja le o Isus: 41 "So mande te čerav tuće?" Vov vaćarda: "Gospode! Mangav te dikhav!" 42 O Isus phenda lese: "Dikh! Čiro pačaipe spasisada tut." 43 Thaj sigate dikhlij, đelo palo Isus thaj hvalisada e Devle. Savore save kava dikhlij, hvalisade e Devle.

19 O Isus dija ano foro Jerihon thaj nakhlo gothar. 2 Odori bešlo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e carincurengó thaj sasa barvalo. 3 Vov manglia te dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov, al naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej sasa cikno. 4 Golese prastaja po anglal, uštalo pi divljo smokva te dičhol e Isuse, golese kaj džanglij kaj ka načhol gothar. 5 Kana avilo o Isus ke gova than, dikhlij le upre thaj vaćarda lese: "Zakej! Ulji sigate! Adive trubul te avav gosto ane čiro cher." 6 O Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda le ane piro cher radosno. 7 Savore, save kava dikhlij, vaćarde maškar peste taro Isus kaj ne bi trubula te avol ano cher e grešnikoso. 8 Al o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: "Gospode! Ak, opaš mingro barvalipe ka dav e čororende. A te nekas phabardem, ka iriv lese štar droma pobut." 9 O Isus vaćarda lese: "Adive avilo spasenje ane kava cher, golese kaj i vov si čhavo e Avraameso! 10 Me, o Čhavo e manušeso, aviljem te rodav thaj te spasiv so si hasardo." 11 But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lende jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj e manuša dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. 12 O Isus phenda: "Jekh manuš tari prešundi familija đelo ani durutni phuv te postavin le pašo caro, thaj pale gova te iril pe. 13 Angleder so đelo, akharda pe deše kandinjen thaj dija len po deš mine thaj vaćarda lende: 'Trgujin lencar sa dži kaj ni avav.' 14 Al e manuša tare lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde e manušen ko pobaro caro te vaćaren lese: 'Ni manga vov te carujil pe amende.' 15 Kana kova manuš irisajlo sar caro, vaćarda te akharen kole kandinjen savende dija e srebrenjakura, te dičhol kobor pare čerde. 16 Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: 'Gospodaronia! Čerdem deš droma pobut srebro, nego so dijan man.' 17 O caro vaćarda lese: 'But šukar. Tu san šukar kandino! Golese so sana mande

šukar ko cikno, dav tut te vladi pe deš forura.' 18 Pale gova avilo o dujto thaj vaćarda: 'Gospodaronia! Čerdem pandž droma pobut srebro, nego so dijan man.' 19 O caro vaćarda: 'Šukar! Tu vladi pe pandž forura.' 20 Tegani avilo o trito thaj vaćarda: 'Gospodaronia! Ake, čiro srebro. Garadem le ano kotor e šejengo 21 golese kaj daraljem tatar. Golese kaj san zuralo manuš. Tu le so naj čiro thaj čide so ni sejisadan.' 22 O caro vaćarda lese: 'Pale čire lafura ka sudiv tut, bilačea slugo! Džanglij kaj sem zuralo manuš, kaj lav kova so naj mingro thaj čidav so ni sejisadem. 23 Pa sose ni dijan mingro srebro e trgovcurende te čidav gova kamatencar kana ka iriv man?' 24 Thaj averende so ačhile angle leste, vaćarda: 'Len gova srebro lestar thaj den le kolese so isi le pandž kile srebrenjakura.' 25 Von vaćarde lese: 'Gospodaronia! Le isi već pandž kile srebro.' 26 O caro vaćarda lende: 'Vaćarav tumende, dži jekh kas isi ka dol pe lese, al kole so naj ka lol pe lestar i kova so isi le. 27 A kolen mingre dušmajen, save ni manglij te avav lengo caro pe lende, anen len akari thaj čhinen len angle mande.' 28 Kana vaćarda lende gova o Isus, đelo anglal thaj đelo upre ano foro Jerusalim. 29 Kana avilo pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego, bičhalda duje sikadem 30 vaćarindo: "Džan ane gova gav angle tumende. Kana ka den andre, ka aračhen cikne phanglo here pe savo vadži nijekh manuš ni ukilo. Putren le thaj anen le. 31 Te khoni pučja tumen: 'Sose putren le?', vaćaren lese: 'E Gospodese trubul.' 32 Von đele thaj arakhlij sa sar so vaćarda lende o Isus. 33 Kana putarde e cikne here, pučje len e manuša kasno sasa o cikno her: "Sose putren e cikne here?" 34 Von phende: "E Gospodese trubul." 35 Tegani ande le ko Isus thaj čhute po cikno her pe fostanura thaj bešljarde e Isuse pe leste. 36 Kana đelo o Isus premal o Jerusalim, e manuša čhute pe fostanura ko drom te den čast e Isusese. 37 Kana avilo pašo than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin pe thaj te hvalin e Devle andare sa o glaso paše čudesura so dikhlij. 38 Vaćarde: "Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja save sesa maškare manuša, vaćarde lese: "Učitelju! Vaćar čire sikadene te ma phenen gova!" 40 O Isus vaćarda lende: "Phenav tumende, te von ni vaćaren, e bara ka den vika!" 41 Kana avilo o Isus pašo Jerusalim, dikhlij o foro thaj ruja lese 42 vaćarindo: "O, so bi mangava i tu adive te džane so ka anol tuće mir! Al akana si gova garado tatar. 43 Golese kaj ka aven e đivesa kana čire dušmanura ka vazden tuće bare duvara, ka opkolin tut thaj ka čiciden tut tare sa e riga. 44 Ka peraven tut thaj ka mudaren kolen save bešen ane tute. Ni ka ačhaven nijekh bar ko lesu than, golese kaj ni džanglij o vreme kana avilo tute o Dol." 45 Kana dija o Isus ano Hram, lija te tradol kolen save gothe bičinena. 46 Vaćarda lende: "Ano Sveti lili si pisimo: 'O cher mingro ka avol cher e molitvako', a tumen lestar čerden 'cher kaj garaven pe e čora.' 47 Svako dive o Isus sikada ano Hram. E šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon katane e manušende šorutnencar dikhlij sar te mudaren e Isuse. 48 Al ni arakhlij so te čeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh dive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj propovedisada o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura,

e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e phuredera, 2 pa pućlje le: "Vaćar amende kotar tuće pravo kava te čere? Ko dija tut kava pravo?" 3 O Isus phenda lende: "I me turnen ka pučav khanči. Vaćaren mande: 4 O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, il e manuša vaćarde lese gova te čerol?" 5 Von lije te raspravin pe maškar peste: "Te vaćardam: 'O Dol vaćarda lese,' ka pučol amen: 'Sose tegani ni pačajen e Jovane?' 6 Al te vaćardam: 'E manuša vaćarde lese gova te čerol', savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko." 7 Golese phende kaj ni džanen ko dija pravo e Jovane te krstil." 8 Tegani lende o Isus vaćarda: "Ni me ni ka vaćarav tumende kotar mande kava pravo." 9 Tegani o Isus lija te vaćarol kaja paramič: "Jekh manuš sadisada drakha ano vinograd thaj iznajmisada e manušende i phuv te čeren bući gothe. Pale gova delo te bešol averthe ke po but berša. 10 Kana avilo o vreme te čidol pe i drakh, bičhalda pe kandino ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. Al e vinogradara marde le thaj bičhalde le čuće vastencar. 11 Golese o gospodari taro vinograd bičhalda avere kandino. Al i gole marde, lađzarde thaj bičhalde le čuće vastencar. 12 Palem bičhalda ke lende avere kandino. Al von ratvarde le thaj tradije le taro vinograd. 13 Tegani o gospodari taro vinograd vaćarda: 'So te čerav? Ka bičhalav mingre mangle čhave. Šaj le ka poštuin.' 14 Al kana e vinogradara dikhlije lese čhave, vaćarde jekh averese: 'Kava si lesu nasledniko. Aven te mudara le te ačhol gova amende so si lesu!' 15 Gija ikalde le avral taro vinograd thaj mudarde le. So den godi so ka čerol o gospodari taro vinograd kale manušende kana ka šunol so čerde? 16 Ka avol thaj ka mudarol sa e vinogradaren thaj o vinograd ka iznajmil averende." Kana kava šunde e manuša, vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova te avol!" 17 O Isus dikhlija ane lende thaj vaćarda: "So značil kava so si pisimo ano Svetu lil: 'O bar savo čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo emglavno bar taro čher?'" 18 Dži jekh savo perol pe gova bar, ka phađol pe ke kotor; a pe kaste gova bar perol, ka zgnječil le." 19 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhlije ane gova sato te vazden pe vasta pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič vaćarol lendar. 20 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhlije po Isus thaj bičhalde ke leste špijunuren, save čerde pe čaćutne, te bi dolena e Isuse kaj vaćarol khanči bilačke i te bi dena le ko rimsko upravitelji. 21 Golese kola špijunura pućlje e Isuse: "Učitelju! Amen džana kaj šukar vaćare thaj sikave. Ni diče ko si ko, nego čače sikave o drom e Devleso. 22 Vaćar amende, trubul li te da o porezi e carose il na?" 23 Al o Isus dikhlija lengo lukavstvo thaj vaćarda lende: 24 "Sikaven mande jekh srebrno parava savasa poćinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj kasos alav?" Von phende: "E caroso." 25 Pe gova o Isus vaćarda lende: "So si e caroso den e carose, a so si e Devleso den e Devleso." 26 Thaj naštine te arachen khanči bilačke ane lese lafura angle manuša. Divisajle pašo lesu vaćaripe thaj khanči ni vaćarde. 27 Gija avile ko Isus nesave sadukejura save vaćarena kaj naj uštipe tare mule thaj pućlje e Isuse: 28 "Učitelju! O Mojsije pisisada amende kaj kana ka merol nekaso phral thaj ačhavol romnja bize čhave.

Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja te šaj bijanol čhave savese ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te phiravol leso alav. 29 Sesa efta phrala. O angluno lija romnja thaj mulo bize čhave. 30 O dujto lija pe phralese romnja thaj i vov mulo, 31 thaj i o trito lija la thaj mulo, thaj gija i sa efta phrala. Nijekh ni ačhada čhaven pale peste. 32 Empalal muli thaj i romni. 33 Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol? Golese kaj sasa romni so eftane phralendi." 34 O Isus vaćarda lende: "Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) 35 Al kola saven o Dol dičhol sar dostojna te ušten tare mule thaj ka aven džuvdve ane kova sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Golese kaj ni ka meren, ka aven sar melekura. Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazzol len tare mule. 37 A kaj ka ušten e mule golestar thaj o Mojsije sikada ando Svetu lil, odori kaj pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. 38 A o Dol naj Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese savore džuvdve." 39 A nesave učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarde e Isusese: "Učitelju! Šukar vaćardan." 40 Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. 41 Thaj o Isus pućlja len: "Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hrist čhavo e caroso e Davideso? 42 Kana korkoro o David vaćarol ane po lil tare Psalmura: 'Vaćarda o Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than paše mande 43 dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale pingre cire.' 44 O David akharda e Hriste Gospode, pa sar šajine te avol lesu čhavo?" 45 Kana sa e manuša šunena e Isuse, vov phenda pe sikadende: 46 "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon! Von manden te džan ane bare fostanura thaj roden e manuša te pozdravin len ke trgura thaj te ačhavan lende anglune thana te besen ke sinagoge thaj ke abava. 47 Ko xoxaipe len o imanje e udovicengo, thaj molin dugačka molitve te sikaven pe sar devlikane. Von ka aven but osudime nego avera manuša."

21 Kana ano Hram o Isus dičhola sa e barvalen sar čhoven daro e Devlese ani hramsko riznica, 2 dikhlija i jekha čora udovicia sar čhuta duj emcikne pare. 3 Tegani vaćarda: "Čače, vaćarav tumende, kaja čorori udovicia čhuta pobut savorendar! 4 Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, al voj gija čorori, dija sa so sasa la." 5 Kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, o Isus vaćarda: 6 "Ka avol o vreme, tare sa kava so dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol crdim." 7 Tegani e sikade pućlje le: "Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?" 8 O Isus phenda: "Aračhen tumen ma te aven xoxade! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka phenen pese: 'Me sem o Mesija,' thaj: 'Avilo o vremel! Ma pačan ane lende! 9 A kana ka šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran! Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate." 10 Tegani o Isus vaćarda lende: "Ka uštol o narodo po narodo thaj o carstvo po carstvo. 11 Ke but thana ka tresil pe i phuv thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. 12 Al angleder sa golestar ka dolen tumen thaj ka traden tumen. Ka den tumen ke sudije e sinagogende thaj ka phanden

tumen ano phanglipe. Ka indaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen mingre sikade. 13 Kava ka avol tumende te bi vacarena lende mandar. 14 Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. 15 Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savaće našti te protivil pe thaj te suprostavil pe nijekh manuš. 16 Ka izden tumen i tumare dada, tumare deja, tumare phrala, tumare pašutne thaj amala. Nesave tumendar ka mudaren. 17 Savore ka mrzin tumen golese so sen mingre sikade. 18 Al ni o bal tumare šorestar ni ka perol. 19 Ma ačhen te pačan ane mande, te ka avol tumen džuvdipe bizo meripe." 20 O Isus vadži vaćarda: "Kana ka dičhen kaj si o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol pusto. 21 Tegani e manuša save si tari Judeja, nek našen ke bregura. Al e manuša save si taro Jerusalim, nek iklijen avral thaj kola save si avral, ma te irin pe ane leste. 22 Golese kaj gola divesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa kova so si pisimo ano Sveti lili. 23 Al pharo e khamnjende thaj kolende save den čuci ane gola divesa! Golese kaj ka avol baro bilačipe ki phuv thaj bari holi pe kala manuša. 24 Von ka mudaren kale manušen e oštrone mačosa thaj ka indaren len ano phanglipe maškare sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo." 25 O Isus vadži vaćarda: "Ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja. Ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar golese so o more ka šundol but thaj e talasura. 26 E manuša ka meren tari dar thaj taro adučaripe so ka avol e svetosa, golese kaj e zora e nebose ka tresin pe. 27 Tegani ka dičhen man, e Čhave e manuše, sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani bari slava. 28 Kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare šore, golese kaj tumaro Oslobođitelji avol tumende." 29 Tegani o Isus vaćarda lende kaja paramič: "Dičhen pi smokva thaj sa e kašta! 30 Kana dičhen kaj iklijen e luluda lende, džanen kaj paše si o milaj. 31 Gijate i tumen, kana ka dičhen kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. 32 Čače vaćarav tumende, kaj kaja generacija ni ka načhol dok sa kava ni avol. 33 O nebo thaj i phuv ka načhen, al mingre lafura ni ka načhen." 34 Pale gova o Isus vaćarda: "Aračhen tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe, matipe thaj ane brige kale svetose thaj ma gova dīve te resol tumen tari jekh drom. 35 Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin pi kaja phuv. 36 Golese aven džungade sa o vreme thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen tare sa o bilačipe so trubul te avol, thaj te ačhen bizi ladž ano radujipe angle mande, anglo Čavo e manuše." 37 O Isus svako dīve sikada ano Hram a ki rat sutu ko Maslinsko brego. 38 Thaj sa e manuša avena sabalin ke leste ano Hram te šunen le.

22 Paše sasa e Bare divesa e bikvasacose mangrende save akhardol Pasha. 2 E šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon rodije sar te mudaren e Isuse, al darajle e manuša te na bunin pe. 3 Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, save sasa jekh tare dešuduj apostolura. 4 Vov đelo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. 5 Von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka počinen lese gova. 6 O Juda

pristanisada thaj rodija šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. 7 Kana avilo o angluno dīve e bikvasacose mangreng, ke savo trubuja te čhinoł pe o pashalno bakroro, 8 o Isus vaćarda e Petrese thaj e Jovanese: "Džan thaj čeren amende pashalno xape te šaj te xa." 9 Von pučje le: "Kaj mande te cera la?" 10 O Isus vaćarda: "Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo indarol paj ano khoro. Džan pale leste ano čher ane savo ka džal, 11 thaj pučen gole čherutne: 'O učitelji pučol ane savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?' 12 Vov ka sikavol tumende bari upruni soba savi si postavimi. Gothe sa pripremin." 13 Thaj o Jovane thaj o Petar dele ano foro i arakhije sa sar so vaćarda lende o Isus thaj gothe sa pripremisade o pashalno xape. 14 Kana avilo o sato, bešlo o Isus ko astali pe dešuduje apostolurencar. 15 Thaj o Isus phenda lende: "But mangljem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. 16 Golese vaćarav tumende kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano Carstvo e Devleso." 17 Pale gova lija o tahtaj e moljasa, dija hvala e Devlese thaj vaćarda: "Len kaja mol thaj ulaven la maškare tumende. 18 Vaćarav tumende, od akana ni ka pijav mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso." 19 Pale gova lija o mangro, dija hvala e Devlese, phaglja le thaj ulada le e sikadende vaćarindoj: "Kava si mingro telo savo dol pe tumende. Kava čeren te den tumen godi mandar." 20 A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: "Kava tahtaj si nevo savez ane mingro rat savo čhordol tumende. 21 A ak, mingro izdajniko bešol mancar kate ko astali. 22 Thaj me, o Čavo e manuše, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manuše save ka izdol man!" 23 Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko lendar bi čerola gova. 24 E sikade lije te čeren čingara maškare peste ko lendar si embargo. 25 O Isus vaćarda lende: "E carura tare kava sveto vladin pe pe manuša thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj si 'manuša save but den šukaripe'. 26 Al tumen ma čeren gijate! Nego ko si tumendar embargo te avol emcikno, thaj ko vladil nek avol kova save kandol. 27 Golese kaj ko si embargo? Kova save bešol ko astali il save kandol? Naj li kova save bešol ko astali? Al me sem maškar tumende kova so kandol. 28 Tumen sen gola save ačhile mancar ane mingre iskušenjura. 29 Me ačhavav tumende o carstvo sar so mingro Dad ačhada mande 30 te xan thaj te pijen ke mingro astali ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te sudin dešuduj plemenuren e Izraelise." 31 O Isus vaćarda: "Simone! Simone! Ak, o Satana mandol te sejil tumen sar so sejil pe o điv. 32 Al me molisaljem tuće čiro pačaipe ma te ačhol. A kana ka iri tut ke mande, te zurave čire phralen!" 33 O Petar phenda lese: "Gospode! Spremno sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa te džav!" 34 Al o Isus vaćarda lese: "Vaćarav tuće, Petre! Adive ni ka dilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." 35 Tegani vaćarda lende: "Kana bičhaldem tumen bize kese parencar thaj bize traste thaj bizo podipe, so naj sasa tumen?" Von phende: "Khanči." 36 O Isus vaćarda lende: "Al akana kas isi kesa nek lol la! Gijate i piri trasta! A kas naj mačo nek biknol piro fostano thaj nek činol pese. 37 Golese vaćarav tumende kaj trubul te pherdol kova so si pisimo mandar ano Sveti lili: 'Dikhlije le sar jekhe tare kola save phađen o zakon.'

Golese ka avol čače sa so sasa pisimo mandar." 38 Al e sikade phende: "Gospode! Ak, isi amen duj mačura." O Isus vaćarda lende: "Dosta si!" 39 Iklindoj gothar, pale piro adeti, đelo o Isus ko Maslinsko brego. Lese sikade dele pale leste. 40 Kana resle, o Isus vaćarda lende: "Molin tumen te ma peren ano iskušenje!" 41 Pale gova crđija pe lendar gaći kobor šaj te čhudol pe bar thaj pelo ke pe koča thaj molisajlo e Devlese: 42 "Dade! Te manglijan le mandar te ma pijav tare kava tahtaj tari patnja. Al nek avol sar tu so mande, a na sar so me mangav." 43 Tegani sikadilo lese o meleko taro nebo thaj zurada le. 44 A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, a lesu znoj sasa sar kaplje taro rat save perena ki phuv. 45 Pali molitva uštijo thaj avilo ke pe sikade thaj arakhlij len sar soven taro phariepe kobor sasa lende. 46 O Isus pučlja len: "Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!" 47 Dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešuduj sikade, avena premal leste. O Juda avilo pašo Isus thaj čumidija le. 48 O Isus vaćarda lese: "Judo! Čumidimasa li izdaji man, e Čhave e manuše?" 49 Kana e sikade dikhlije so čerdol, vaćarde: "Gospode! Te mara amen e mačurencar?" 50 Thaj jekh lendar čalada e kandino e bare sveštenikoso thaj čhindia lesu desno kan. 51 Al o Isus vaćarda: "Mučhen len! Dosta!" A dolda lesu kan thaj sastarda le. 52 Tegani o Isus vaćarda e manušende so avile pale leste, e šorutne sveštenikurende, e zapovednikurende e hramese thaj e phurederende: "Aviljen pale mande sar po razbojniko čhurencar thaj kaštencar te dolen man! 53 Sose ni dolden man dok sema ano Hram? Svako dive sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato, kana i sila e kalimasi vladil." 54 Kana dolde e Isuse, inđarde le ke bare sveštenikoso čher. O Petar odural đelo pale lende. 55 E stražara phabarje jag anij avlin thaj bešle savore katane. Thaj o Petar bešlo lencar. 56 Dikhlije le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhlije premal leste thaj vaćarda: "Kava sasa lesa!" 57 Al o Petar xoxada vaćarindoj: "Džuvlij! Me ni pindžarav le!" 58 Nekobar pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: "Tu san jekh lendar!" Al o Petar phenda: "Manušeja, naj sem!" 59 Thaj kana nakhlo paše jekh sato, nesavo manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava manuš sasa lesa golese kaj si Galilejco!" 60 Al o Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" Thaj sigate dok vov vaćarda, o bašno đilabija. 61 Tegani irisajlo o Gospod thaj dikhlije e Petre, a o Petar dija pe godi so vaćarda lese o Gospod: "Ađive, angleder so o bašno ka đilabol, trin droma ka vaćare kaj ni pindžare man." 62 O Petar iklilo avral thaj zurale ruja. 63 A e čuvara lje te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. 64 Učharde lese jakha thaj pučlje le: "Prorokui, ko čalada tut?" 65 Thaj but avera bilačhe lafura vaćarde lestar. 66 Kana sasa sabalin, čidiye pe e manušende phuredera, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon. Ande e Isuse anglo Baro sudo 67 vaćarindoj: "Tu li san o Hrist? Vaćar amende goval!" O Isus phenda lende: "Te vaćardem tumende, ni ka pačan man. 68 Te pučlje tumen khanči, ni ka phenen mande. 69 Al od akana me, o Čhavo e manušeso, ka bešav ki desno rig ko počasno than e Zurale Devlese." 70 Pe gova savore pučlje: "Tu li san, čače, o Čhavo e Devleso?" Vov phenda: "Tumen korkore vaćarden kaj

sem." 71 Tegani von vaćarde: "So trubul amen pobut dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare lesu muj!"

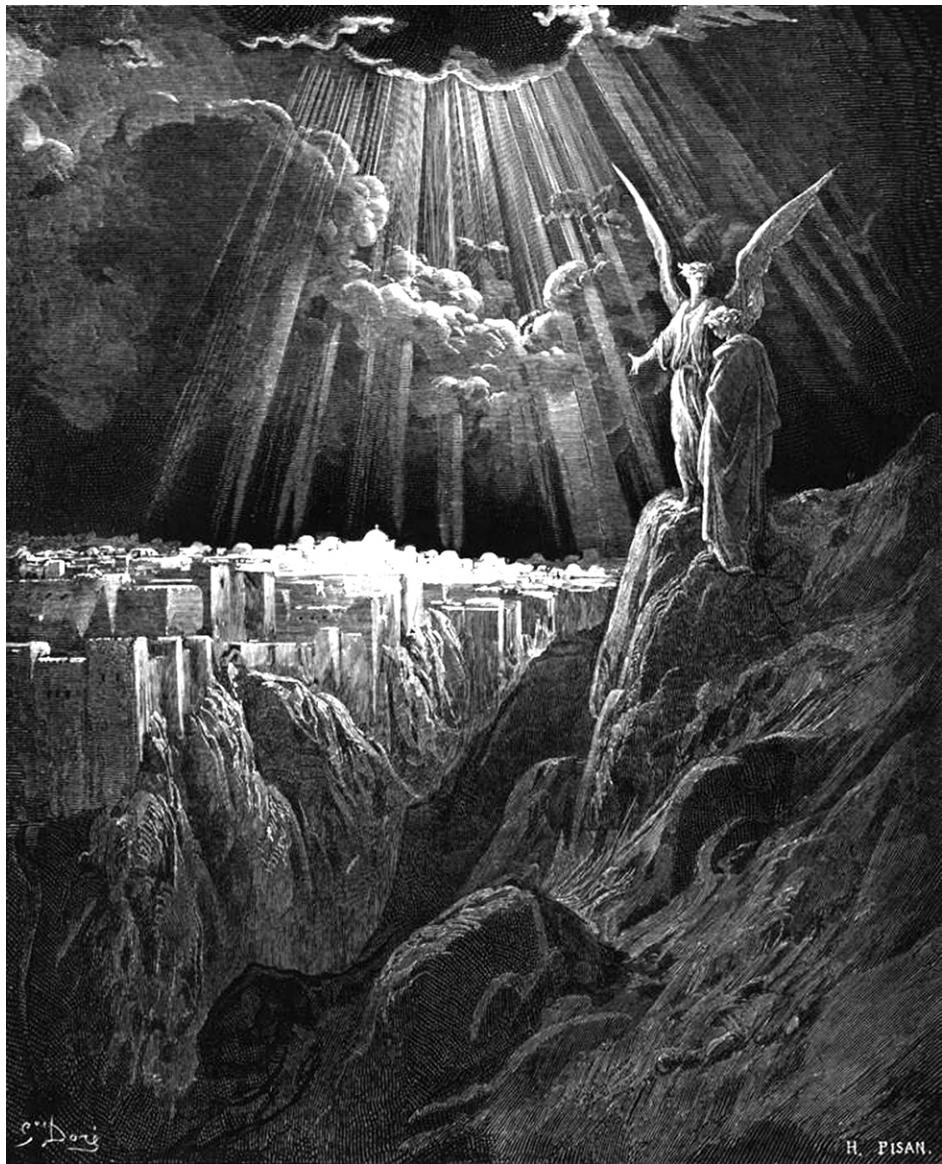
23 Tegani sa e manuša save sesa ano Baro sudo, uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, savo sasa o rimsко upravniku. 2 Gothe lje te tužin e Isuse: "Arakhlijam kale manuše sar xoxavol amare manušen thaj phenol lende ma te počinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj si o Hrist, caro." 3 O Pilat pučlja le: "Tu li san o caro e Jevrejengo?" O Isus phenda lese: "Gija si sar so tu vaćare." 4 Tegani o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurende thaj e manušende: "Me ni arakhav nisavo bandipe ake kava manuš." 5 Al von dije zor vaćarindoj: "Vov pe sikajimasa bunil e manušen ki sa i phuv Judeja. Počnisada ki Galileja thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!" 6 Kana gova šunda o Pilat, pučlja: "Vov li si tari Galileja?" 7 Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja, bičhalda le ko Irod, savo vladisada ani Galileja. O Herod sasa ane gola divesa ano Jerusalim. 8 Kana dikhlije o Irod e Isuse, sasa but radujimo, golese kaj odavno manglia te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija godi kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. 9 O Irod pučlja paše but buča, al o Isus khanči ni phenda lese. 10 Ačhile gothe i e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj von zurale vaćarde protiv o Isus. 11 O Irod thaj lese vojnikura ladžarde le thaj asaje e Isuses. Urade le ano carsko fostano thaj bičhalde le palal ko Pilat. 12 Ane gova dive mirisaje o Pilat thaj o Irodo maškare peste, golese kaj angleder golestar sesa dušmanura. 13 O Pilat čidija e šorutne sveštenikuren, e manušende phureder thaj e manušen 14 thaj vaćarda: "Anden mande kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake, me angle tumende pučlje le thaj ni arakhlijem ni jekh bandipe so tumen čhoven pe leste. 15 Ni o Irod ni arakhlijem bandipe pe leste, golese kaj bičhalda le palal amende. Ake, ni čerda khanči sosa bi zasluzila te avol mudardo. 16 Golese ka šibi le thaj ka mukha le." 17 [Dži jekh berš ko prazniko, trubuju te mučhen lende jekhe phangle manuše.] 18 Tegani sa e manuša dije vika vaćarindoj: "Mudar akale a mukh amende e Varava!" 19 (O Varnava sasa čhudimo ano phanglipe paši pobuna thaj pašo mudaripe.) 20 O Pilat vadži jekh drom vaćarda lende kaj vov bi mučhola e Isuse. 21 Al von dije vika: "Čhu le ko krsto! Čhu le ko krsto!" 22 Tegani o Pilat trito drom vaćarda lende: "Savo bilačhipe vov čerda? Me ni dikhav khanči sosa bi zasluzila te avol mudardo. Gija ka šibiv le thaj ka mukhav le." 23 Al e manuša ni ačhile te vazden piro glaso thaj manglie taro Pilat te čhuvol e Isuse ko krsto. I lendif vika sasa pozurali thaj pozurali. 24 Golese o Pilat odlucišada te čerol sar so e manuša manden. 25 Tegani mukhlja e Varnava, savo sasa ano phanglipe paši pobuna thaj pašo mudaripe, a e Isuse dija e vojnikurende te čeren lesa kova so e manuša manglie. 26 Kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone taro foro Kirina savo avola taro polje, thaj čhute pe leste o krsto te inđarol le palo Isus. 27 Palo Isus dele pherdo manuša thaj džuvlja save ruje thaj žalisade le. 28 O Isus irisajlo premal lende thaj vaćarda: "Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande. Nego, roven pale tumende thaj pale tumare čhove. 29 Golese kaj dikh, aven e divesa ane save ka vaćaren: 'Blagoslovime kola džuvlja

save našti bijanen, blagoslovime e vođa save ni bijande, thaj blagoslovime e čuča save ni parvare! 30 Tegani ka vaćaren e planinende: 'Peren pe amende!' thaj e bregurende: 'Učharen amen!' 31 Golese kaj, ako kava e manuša čeren e zelenone kaštesa, so ka avol e šuće kaštesa?" 32 Katane e Isusesa inđarde duje bilačhe manušen te aven mudarde. 33 Kana avile ke kova than savo akhardola "Kokalo e šoreso", gothe čhute ko krsto e Isuse thaj lesa i e duje bilačhe manušen, jekhe tari lesi desno rig a avere tari levo rig. 34 Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano. 35 But manuša gothe ačhile thaj dikhlie sa gova, a e manušendje šorutne marde muj lesa vaćarindjo: "Averen spasisada, nek spasil akana korkoro pes, te si vov o Hrist, birimo e Devleso." 36 I e vojnikura marde muj lesa. Avile paše leste thaj dije le šut. 37 Thaj vaćarde e Isusese: "Te san tu caro e Jevrejengo, spasi korkoro tut!" 38 A sasa pe leste upre pisime kala lafura: "Kava si caro e Jevrejengo." 39 Jekh tare gola bilačhe manuša so sesa ko krsto e Isusesa, marda muj thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj amen!" 40 Al o dujto dija vika pe leste: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i tu korkoro gija osudimo? 41 Amen sam čače osudime golese so gova zaslūzisadam, al vov ni čerda khanči bilačho." 42 Tegani vaćarda e Isusese: "Isuse, kana ka rese ane čo carstvo, de tut godi pe mande thaj av mande milostivno." 43 Pe gova phenda lese o Isus: "Čače vaćarav tuće: adive ka ave mancar ano raj!" 44 Sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne, 45 golese so kalilo o kham. A i hramsko fironga pharadili ke opaš. 46 Tegani o Isus dija vika andare sa o glaso: "Dade! Ane čire vasta mukhav mingro duxo." Kana kava phenda, mulo. 47 Kana dikhlija o kapetano so sasa, lija te hvalil e Devle thaj vaćarda: "Čače kava manuš sasa čačukano pravedno manuš!" 48 Kana sa e manuša čidje pe te dičhen kava thaj dikhlije so sasa, lije te džan pese thaj marde pe ane pe kolina tari žal. 49 Sa kola so džanglije e Isuse, ačhile podur. Thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja, dikhlije kava. 50 Sasa jekh manuš palo alav Josif, save sasa jekh tare šorutne e jevrejende. Sasa šukar thaj pravedno manuš 51 tari Arimateja, foro ani Judeja. Vov ni složisajlo golesa so čerde e Isusese, thaj adućarda o Carstvo e Devleso. 52 Đelo ko Pilat thaj rodije o telo e Isuseso. 53 Pale gova o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto, paćarda le čaršafesa thaj čhuta le ano limori save sasa hundo ani stena thaj ane save khoni naj sasa čhuto. 54 Čerda gova jekh dive anglo savato, save lija te ikljol. 55 E džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlije o limori i sar čhute gothe e Isuseso telo. 56 Pale gova irisajle čhere te čeren e mirisna čara thaj e uljura te mačhen e Isuseso telo. Kana sa čerde, već avilo o savato i naštine čeren gova te poštuin e Mojsijaso zakon.

24 Ko angluno dive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde. 2 Arakhlije o bar crdimo taro limori. 3 Dije andre thaj ni arakhlije o telo e Gospodeso e Isuseso. 4 Dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. 5 E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele dži ki phuv. Thaj e duj manuša

pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvude maškar e mule? 6 Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumende dok vadži sasa ani Gallleja: 7 'Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e grešnene manušende thaj te avav čhuto ko krsto, al trito dive ka uštav tare mule.'" 8 Tegani dije pe godi so vaćarda lende o Isus. 9 Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurenđe thaj savorenđe averende. 10 Gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurenđe. 11 Al e apostolurenđe kala lafura sesa sar dilipe thaj ni pačaje e džuvljenđe. 12 Al o Petar uštilo thaj prastaja ko limori. Kana telilo, dikhlija samo o čaršafi savo ačhilo. Đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. 13 Ane gova dive duj e Isusese sikade đele ano gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. 14 Phirindjo vaćarde maškar peste tare sa kova so sasa. 15 Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. 16 Al lende jakhendje ni sasa mukhlo te pindžaren le. 17 O Isus pučlja len: "Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindjo?" Ačhile i tužnisajle 18 thaj jekh lendar savo akhardola o Kleopa, vaćarda e Isusese: "Tu li san jedino abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala divesa odori?" 19 O Isus pučlja len: "So sasa gova?" Von phende lese: "Gova so čerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov sasa proroko, zuralo ano vaćaripe thaj ane buća anglo Dol thaj angle manuša. 20 Amare šorutne sveštenikura thaj amare avera vladara dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. 21 Amen nadisaljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Al adive si gova već trito dive sar sasa sa gova. 22 Nesave džuvlja maškar amende bunisade amen. Sabalje sesa ko limori, 23 al ni arakhlije e Isuseso telo odori. Avile thaj phende amende kaj dikhlije e melekuřen save phende lende kaj si o Isus džuvudo. 24 Tegani nesave amendar đele ko limori thaj dikhlije kaj si o limori čučo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlije e Isuse." 25 O Isus vaćarda lende: "O bigodaće manušen! Pharo tumende te pačan so vaćarde e prorokura ano Sveto li! 26 Ni li von vaćarde kaj o Hrist trubul te načhol sa gova pharipe angleder so o Dol ka proslavil le?" 27 Tegani o Isus lija te objasnili lende so si ano Sveto li pismo taro Hrist, počnindoj taro Mojsije dži ke Prorokura. 28 Kana avile pašo gav ane save đele, o Isus čerda pe kaj mandol te džal podur lendar. 29 Al von dije le zor te ačhol, vaćarindjo: "Ač amencar! Nakhlo o dive thaj i rat lija te peroli!" Ačhilo thaj dija lencar ano čher. 30 Kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, zahvalisada thaj phaglja le thaj dija len. 31 Tegani lende jakha putajle thaj pindžarde le. Al vov sigate hasajlo. 32 Tegani phende jekh averese: "Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindjo vaćarda amende ko drom thaj kana objasnisađa amende o Sveto li?" 33 Uštile vadži ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Odori arakhlije e dešujekhe sikaden thaj kolen save sesa lencar, sar bešen katane. 34 E dešujekh sikade vaćarde lende: "Čače uštilo o Gospod thaj sikada pe e Simonese!" 35 Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglja o mangro. 36 Kana gova vaćarde, o Isus tare jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lende: "Mir tumende!" 37 Von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godi

kaj dičhen duxo. **38** Vov vaćarda lende: "Sose daran? Thaj sose ni pačan? **39** Dičhen mingre vasta thaj mingre pingre! Me sem gova! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala sar so dičhen man isil!" **40** Thaj dok vačarola sa gova, sikada lende ožiljkura pe pe vasta thaj pe pe pingre. **41** Sesa gija začudime thaj radosna kaj naštine pačan. Vov pučlja len: "Isi li tumen khanči xamase?" **42** Von dije le kotor peče mačhe. **43** O Isus lija thaj xalja angle lende. **44** Tegani lende o Isus vaćarda: "Kava si kova sostar vaćardem tumende kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisimo mandar ane Mojsijaso zakon thaj ane lila save pisisade e prorokura thaj ane Psalmura." **45** Tegani putarda lende jakha te haljaren o Sveto lili **46** thaj vaćarda lende: "Gija si pisimo ano Sveto lili, kaj o Hrist trubul te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito dive. **47** Thaj ane leso alav ka propovedil pe sa e manušendje, počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lende grehura. **48** A tumen sen svedokura tare sa kava. **49** Thaj dikh, me ka bičhalav o Sveto Duxo pe tumende sar so obećisada mingro Dad. Al tumen ačhen ano foro Jerusalim sa dok o Dol ni ka bičhalol piri zor pe tumende!" **50** Pale gova o Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta thaj blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len, lija te crdol pe lendar thaj sasa vazdimo ano nebo. **52** Von pele ke koča anglo Isus. Tegani irisajle ano Jerusalim radosna. **53** Stalno sesa ano Hram thaj slavisade e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

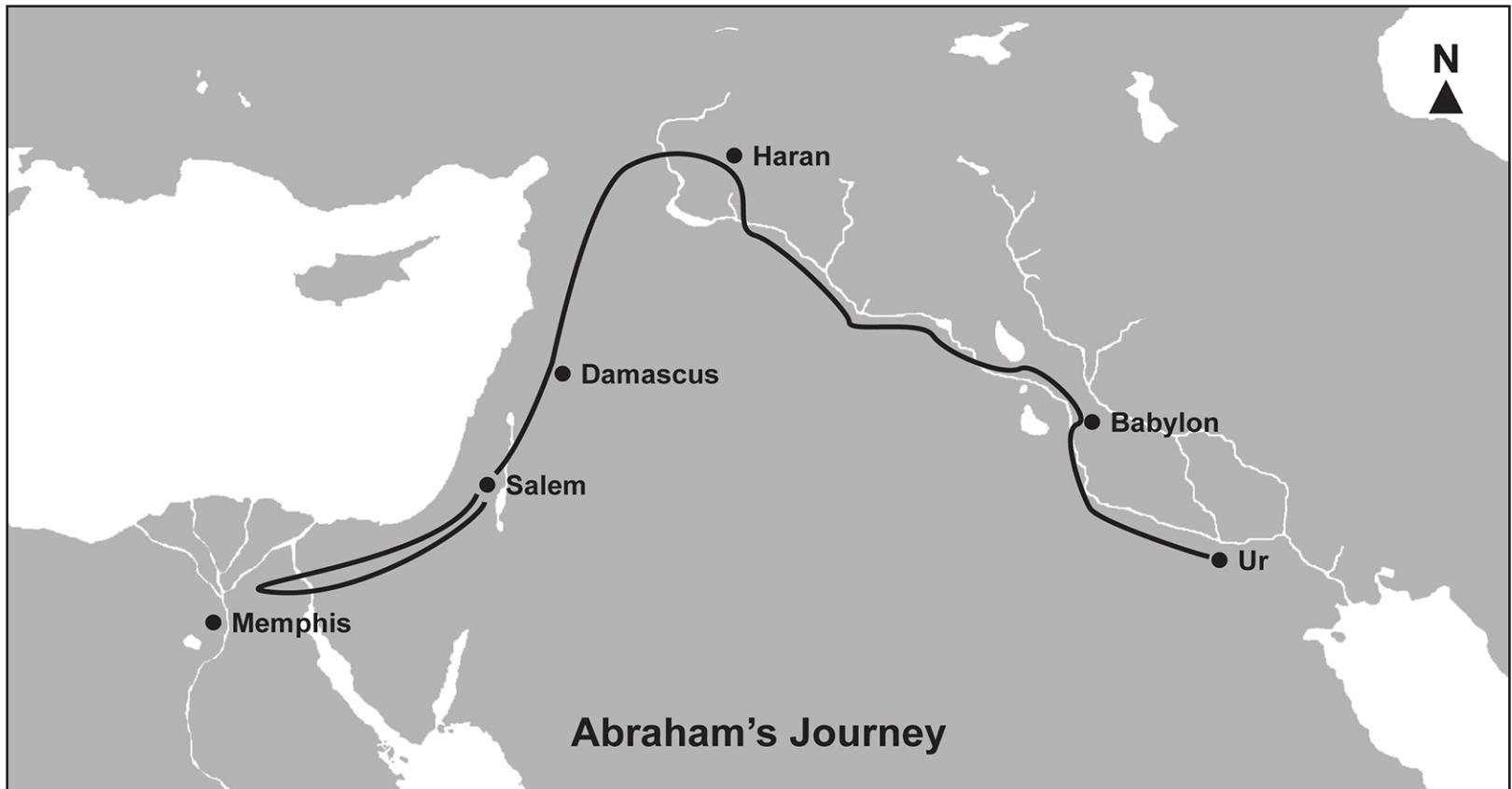
aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

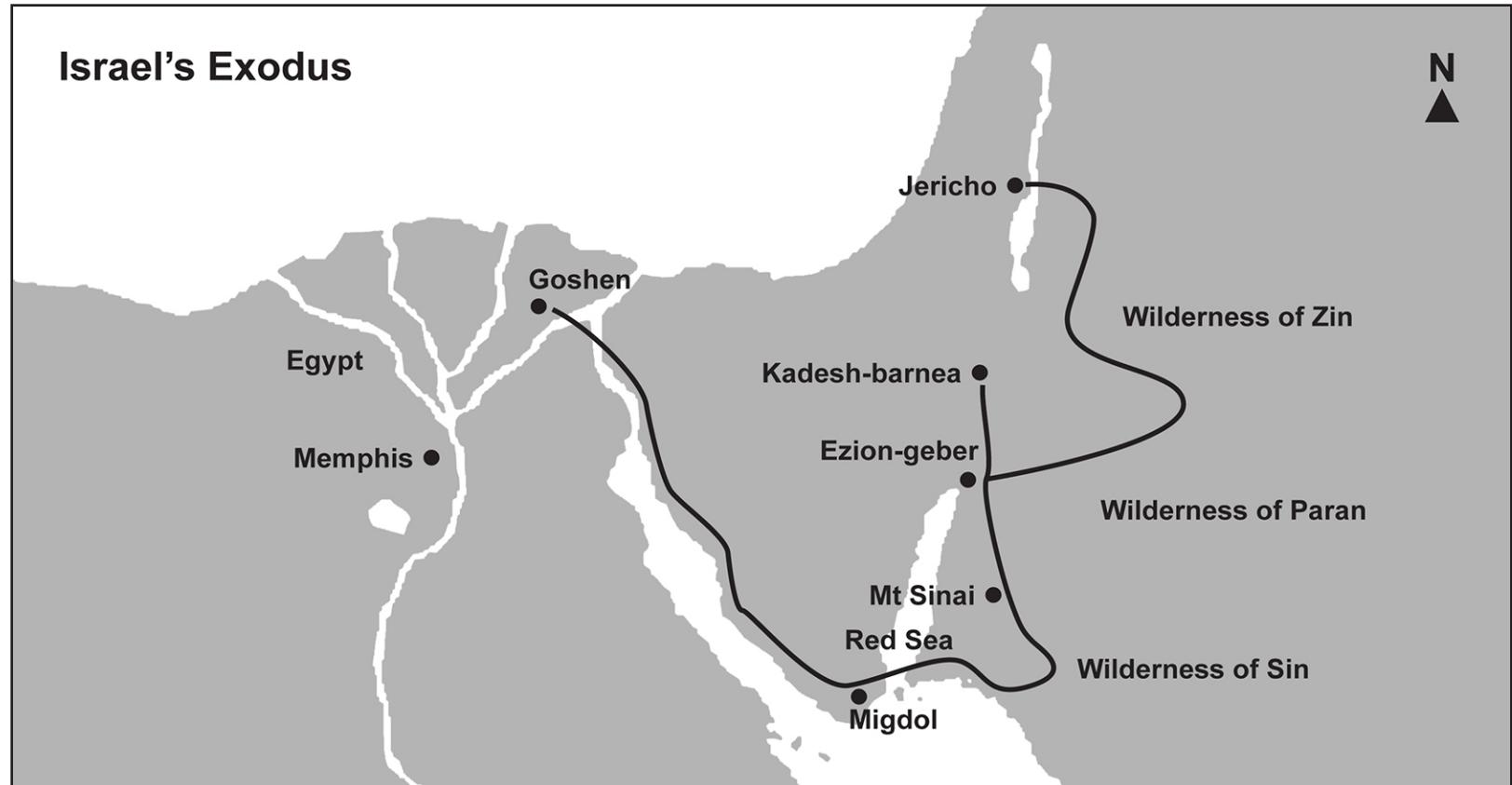
John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	

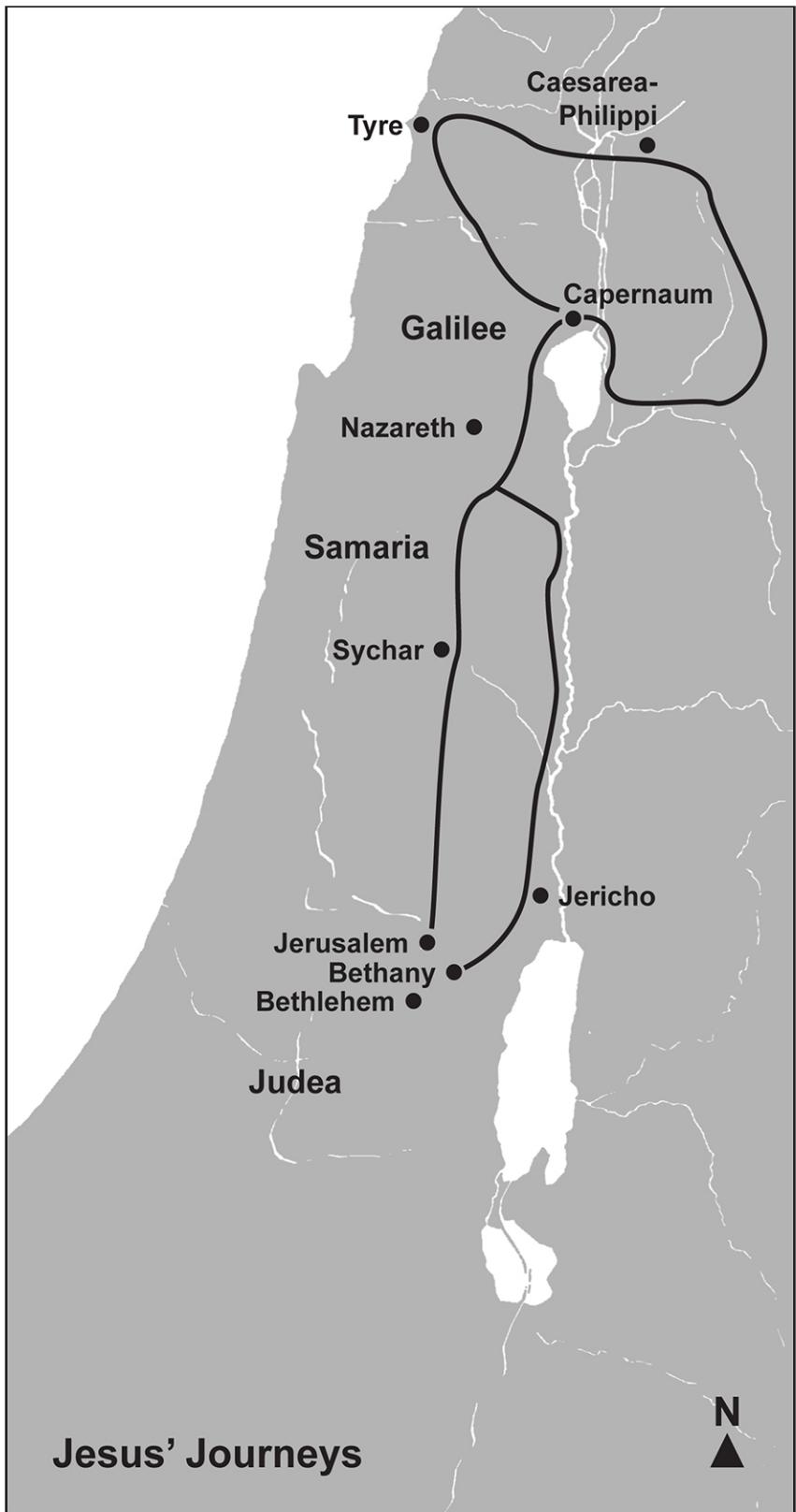
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Gurbet Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19